

Alattyányi István
Üzleti ismeretek szak- és felőttképzőknek II.

Alattyányi István

**ÜZLETI ISMERETEK
SZAK- ÉS FELNŐTTKÉPZŐKNEK II.**

**A magyarországi gazdálkodó
és civil szervezetek, valamint
kötségvetési szervek bemutatása**

SZTE JGYPK
Szeged, 2013

Projektcím:
Dél-alföldi Felnőttképzési – Szakképzési Tudástár
és Tanácsadó Központ létrehozása /DAF-FSZTTK/

Pályázati azonosító:
TÁMOP-2.2.4-11/1-2012-0004

Kedvezményezett:
Szegedi Tudományegyetem

Projektidőszak:
2012.07.01–2013.12.31

E-mail: projekt@jgypk.u-szeged.hu
Web: www.jgypk.hu/dft

Lektorálta:
Dr. Bene Tamás

Borítóterv:
Forró Lajos

ISBN 978-963-9927-95-7

© Alattyányi István
© SZTE JGYPK

TARTALOMJEGYZÉK

1. ELŐSZÓ	7
2. A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK KÖZÖS SZABÁLYAI	9
3. AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁS ÉS EGYÉNI CÉG	23
3.1. Az egyéni vállalkozás	23
3.2. Az egyéni cég	29
4. A KÖZKERESETI TÁRSASÁG	33
5. A BETÉTI TÁRSASÁG	39
6. A KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG	43
7. A RÉSZVÉNYTÁRSASÁG	51
8. A SZÖVETKEZET	59
9. A NONPROFIT SZERVEZETEK	71
9.1. Az egyesület és a köztestület	71
9.1.1. Az egyesület	71
9.1.2. A köztestület	76
9.2. Az alapítvány és a közalapítvány	76
9.2.1. Az alapítvány	76
9.2.2. Közalapítvány	81
9.3. A nonprofit gazdasági társaságok	82
9.4. Egyéb nonprofit szervezetek	84
9.5. A közhasznúság	85

10. A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK	91
11. FELHASZNÁLT JOGFORRÁSOK	101
12. IRODALOMJEGYZÉK	103

1. ELŐSZÓ

Az ÜZLETI ISMERETEK SZAK- ÉS FELNŐTTKÉPZŐKNEK kötet sorozat megjelentetésének célja, hogy hiánypótló jelleggel a szak és felnőttképzés területén tanulóknak, dolgozóknak és dolgozni szándékozókknak egy olyan tananyagsorozat kerüljön kidolgozásra, amely tömören, röviden és lényegre törően bemutatja a jelenlegi magyarországi oktatási, szervezeti, gazdasági és menedzsmentstruktúrát a szak-, és felnőttképzés területén.

A sorozat első része, az ÜZLETI ISMERETEK SZAK- ÉS FELNŐTTKÉPZŐKNEK I. KÖTETE a szervezetek gazdasági és menedzsment alapismereteit dolgozza fel. A kötet bemutatja a menedzsment funkciókat, azaz a tervezést, a szervezést, a vezetést és a kontrollt egyértelműen a szak- és felnőttképzési szervezetekre vonatkoztatva.

Az ÜZLETI ISMERETEK SZAK- ÉS FELNŐTTKÉPZŐKNEK II. SZÁMÚ KÖTET összeállítása azokat a szervezeteket mutatja be, amelyekre az I. kötetben bemutatott folyamatok érvényesíthetők. Az összeállítást egy egyszerű, könnyen adaptálható alapot kíván nyújtani az olvasónak a szervezetek alapításától, a működésén és a döntési jogkörökön át a megszűnésig, ezért a kötet összeállításának az alapja az egyes szervezetek esetében – a legautentikusabb forrásokat – a rájuk vonatkozó jogszabályi és rendeleti háttér logikáját követi egyszerűsített formában.

Az összeállítás első fejezete bemutatja az aktuális, magyarországi gazdasági szektor legjellemzőbb forprofit cégtípusainak közös gazdasági szabályozását valamint a különböző gazdasági társaságok (egyéni vállalkozás, egyéni cég, közkereseti társaság, betéti társaság,

szövetkezet, részvénytársaság, korlátolt felelősségű társaság) legjellemzőbb egyéni tulajdonságait, ismereteit.

A második fejezet aktuálisan bemutatja a közhasznúság fogalmát és a legtipikusabb nonprofit (és közhasznú) szervezetek (társadalmi szervezetek, egyesület, köztestület, alapítvány, közalapítvány, egyéb közhasznú szervezetek) és a közhasznú gazdasági társaságokra vonatkozó szabályzást. A kötet harmadik és egyben záró része a költségvetése szervekre vonatkozó jellemzőket kívánja bemutatni.

Végezetül felhívnom a figyelmet arra, hogy a kötetben feldolgozásra kerülő szervezetek működése – a folyamatosan változó jogi és gazdasági folyamatok hatására – időszakosan változik. A szervezetek felépítéséhez, működéséhez a legjobb és legmegbízhatóbb forrásokat minden esetben a törvényi és rendeleti szabályozások adják. Ajánlom az olvasó – valamint a témával bővebben foglalkozni kívánók – figyelmébe a kötet végén szereplő a FELHASZNÁLT JOGFORRÁSOK fejezetet, amely csokorba gyűjtve felsorolja a szervezetekre vonatkozó aktuális jogszabályokat és rendeleteket.

Végszóként meg szeretném köszönni Dr. Bene Tamásnak, a kötet lektorának segítségét, aki naprakész, szakmai és kritikus szemmel segítette a kiadvány létrejöttét.

Alattyányi István
szerző

2. A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK KÖZÖS SZABÁLYAI¹

Az első fejezet betekintést kíván nyújtani a magyarországi gazdasági társaságokra jellemző általános és a közös szabályzásba. Az első és legfontosabb tény, hogy a gazdasági társaságok alapítása Magyarországon törvényhez kötött – a vonatkozó hatályos szabályzást a 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY (GT.) tartalmazza, melynek értelmében az állam, a jogi személyek, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok és a természetes személyek üzletszerű közös gazdasági tevékenység folytatására vagy annak elősegítésére saját cégnévvel rendelkező **gazdasági társaságot** alapíthatnak.

A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY célja – „*az Európai Unió társasági jogával való harmonizáció alapján, az Európai Unió tagállamai társasági joga fejlődésének közös sajátosságaira figyelemmel, a magyar gazdasági jog jogalkalmazói gyakorlatának eredményeit felhasználva és a gazdasági élet szereplői megerősödött társasági jogi kultúrájára támaszkodva*” –, hogy korszerű jogi keretek biztosításával támogassa a magyar piacgazdaság további erősödését, a nemzetgazdaság jövedelemtermelő képességének fejlődését, a vállalkozások sikerességét. Célja, hogy a gazdasági társaságok működése elő segítse a tisztességes versenyt, ne teremtse gazdasági erőfölényt, összhangban álljon a hitelezők méltányos érdekeivel és a közérdekkel.

¹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 1.§–10.§

A **GAZDASÁGI TÁRSASÁG** bármely olyan gazdasági tevékenységet folytathat, amelyet törvény nem tilt, vagy nem korlátoz. A gazdasági társaság alapvető funkciója a gazdasági vérkeringésbe való bekapcsolódás, üzletszerű, huzamos ideig tartó gazdasági tevékenység ezek alapján elmondható, hogy a gazdasági társaság alatt olyan **társulást, szervezeti összekapcsolódást kell érteni**, amelyet **természetes személy, jogi személy**, vagy **jogi személyiség nélküli gazdasági társaság hoz létre, üzletszerű, közös gazdasági tevékenység folytatására, a törvényben meghatározott módon és formában.**

Gazdasági társaságot **LÉTESÍTŐ OKIRATTAL**² (társasági szerződéssel, alapszabállyal) lehet alapítani, amelynek bizonyos alakszerűségi és tartalmi feltételeknek is eleget kell tenni.

Az alapítás alakszerűségi előírása, hogy közokiratba, vagy ügyvéd (jogtanácsos) által ellenjegyzett magánokiratba kell foglalni a társasági szerződést (egyes esetekben alapszabályt vagy alapító okiratot) továbbá valamennyi alapító tagnak alá kell írnia. (Az aláírásnál meghatalmazott is eljárhat adott feltételekkel).

Az alapítás tartalmi előírása, hogy a társasági szerződésnek kötelezően kell tartalmaznia a következő elemeket:³

- cégnév;
- székhely;
- tagok elnevezése, személyazonosító adatok, lakóhelye, cégneve, székhelye, cégjegyzékszám vagy nyilvántartási száma;
- főtevékenység és valamennyi tevékenysége (TEÁOR szerint);
- jegyzett tőke, vagyoni hozzájárulás, illetve a rendelkezésre bocsátás módja, helye, ideje;
- képviselő, cégjegyzés módja, jogosultjai;
- vezető tisztségviselők, adataik;
- a gazdasági társaság működésének időtartamát, ha a társaságot határozott időre alapítják;
- minden más, amit a törvény az egyes társasági formáknál előír;
- eshetőleges jelleggel a feltételhez vagy időhöz kötöttséget.

² 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 11.§

³ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 12.§

A cégnév

A cégnévnek a választott **cégforma megnevezését**, valamint legalább a „**vezérszót**” kell tartalmaznia.

A vezérszó elősegíti a cég azonosítását, illetve más, azonos vagy hasonló tevékenységű cégtől való megkülönböztetését. A vezérszó a cégnévben az első helyen áll. A vezérszó idegen nyelvű kifejezés, rövidítés és mozaik szó is lehet, amelyet latin betűkkel kell feltüntetni. A cégnévben a vezérszón kívül csak magyar szavak szerepelhetnek, a magyar helyesírás szabályainak megfelelően. A cégnévben rövidítés csak a vezérszó esetén lehetséges.

A cég rövidített neve a vezérszóból és a cég formájának rövidített megjelöléséből áll. A vezérszó egyaránt lehet önálló jelentésű szó vagy fantázia elemekből összeállított kifejezés, ill. mozaikszó. A cég rövidített neve a vezérszóból és a cég formájának megjelöléséből áll (pl. Apa és Fia Kft.). A cégnévben (vezérszóban) a cégtulajdonosnak vagy a cég tagjainak neve is szerepelhet.

A történelem kiemelkedő személyiségének nevét a Magyar Tudományos Akadémia engedélyével, olyan elnevezést pedig, amelyhez másnak jogi érdeke fűződik, csak **a jogosult hozzájárulásával lehet a cégnévben szerepeltetni**.

A cégbejegyzési eljárás alatt a cégnevet „**bejegyzés alatt**” („b.a”) toldattal, a cég felszámolása, illetve végelszámolása esetén pedig a „**felszámolás alatt**” („f.a”) illetve „**végelszámolás alatt**” („v.a”) toldattal kell használni.

A cégnévnek az ország területén a cégnévben azonos tevékenységet feltüntető más cég elnevezésétől egyértelműen különböznie kell. A szószerinti teljes névazonosság mellett a cégnévnek a hasonlósága is sértheti a cégkizárólagosság követelményét, amennyiben a különbség két vagy több hasonló cégnévnél nem eléggé egyértelmű, a megkülönböztethetőségnek ugyanis az összevetésszerűség kizárónak kell lennie.

Székhely

A cég **székhelye** általában a központi ügyintézés helye, a cég irodája és levelezési címe, **ahol a cég üzleti és hivatalos iratainak átvétele, érkeztetése, őrzése, rendelkezésre tartása, valamint ahol a külön jogszabályban meghatározott,**

a székhellyel összefüggő kötelezettségek teljesítése történik.

A cégnek a székhelyét **cégtáblával** kell megjelölnie.

Amennyiben a cég székhelye nem azonos a központi ügyintézés helyével, a központi ügyintézés helyét a létesítő okiratában és a cégjegyzékben fel kell tüntetni, amennyiben a cég telephellyel vagy fiókteleppel is rendelkezik, úgy azt a cégjegyzékben fel kell tüntetni. Telephellyel és fiókteleppel nem kötelező a gazdasági társaságoknak rendelkezni.

Telephely

A cég telephelye a tevékenység gyakorlásának a cég társasági szerződésében, alapító okiratában, alapszabályában (a továbbiakban együtt: létesítő okiratában) foglalt **olyan tartós, önállósult üzleti (üzemi) letelepedéssel járó helye, amely a cég székhelyétől eltérő helyen, de azonos településen található.**

Fióktelep

A cég fióktelepe pedig **olyan telephely, amely más településen** – magyar cég külföldön lévő fióktelepe esetén más országban – **van, mint a cég székhelye.** Ez a szabály irányadó a külföldi vállalkozás magyarországi fióktelepe, illetve a külföldiek közvetlen kereskedelmi képviselője esetében is.

A cég székhelye, telephelye és fióktelepe olyan ingatlan lehet, amely a cég tulajdonát képezi, vagy amelynek használatára a cég jogosult (pl. bérleti szerződés alapján).

A tagok

A gazdasági társaságot **külföldi és belföldi természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb jogalany** egyaránt alapíthat.

Tevékenységi kör (TEÁOR szerint)

A gazdasági társaság által elvégezni kívánt tevékenységi köröket a **Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere (TEÁOR)** alapján kell meghatározni.

Egyes tevékenységekre – **szabad tevékenységek** – minden feltétel nélkül lehet céget alapítani, míg mások csak bizonyos feltételek megléte esetén folytathatók, ezek a **megkötéses tevékenységek.**

Utóbbiak közé sorolandók például a hatósági engedélyhez, a nyilvántartásba vételhez, a társasági formához, a képesítéshez kötött, továbbá a koncessziós tevékenységek.

Képesítéshez kötött tevékenységet, gazdasági társaság csak akkor folytathat, ha e tevékenységben személyesen közreműködő tagjai, munkavállalói, illetve a társasággal kötött tartós polgári jogi szerződés alapján a társaság javára tevékenykedők között legalább egy olyan személy van, aki a jogszabályokban foglalt képesítési követelményeknek megfelel, ezért legalább a főtevékenység, azaz legalább egy tevékenység megadása kötelező, a további tevékenységi körök megadása opcionális.

A jegyzett tőke

A **társaság induló vagyonát jelenti**, az alapító tagok vagyoni hozzájárulásainak összességét. Közkereseti és betéti társaság esetében nincs erre vonatkozó minimum előírás. Korlátolt felelősségű társaság esetén **a jegyzett tőke minimális mértéke 500 ezer Ft, részvénytársaságnál 5, illetve 20 millió Ft.**

A vagyoni hozzájárulás összetétele lehet:

- **pénzbeli,**
- **nem pénzbeli (apport):** az összes társasági forma esetén az apport tárgya lehet valamennyi vagyoni értékkel bíró dolog, szellemi alkotáshoz fűződő, vagy egyéb vagyoni értékű jog.

Cégjegyzés

A hivatalos cégjegyzés alatt a gazdasági társaság **írásbeli nyilatkozatainak, a társaság nevében, az arra jogosultak által, a törvényben előírt módon történő aláírását értjük.**

A cégjegyzésre jogosultak lehetnek:

- a vezető tisztségviselő(k),
- a cégvezető(k),
- a munkavállaló(k).

A cégjegyzés módja lehet:

- önálló (többen önállóan jegyezhetik), vagy
- együttes.

Vezető tisztségviselő⁴

A gazdasági társaság **ügyvezetését a társaság vezető tisztségviselői** vagy a **vezető tisztségviselőkből álló testület** látja el. Ügyvezetésnek minősül a társaság irányításával összefüggésben szükséges mindazon döntések meghozatala, amelyek nem tartoznak a társaság legfőbb szervének vagy más társasági szervnek a hatáskörébe.

Vezető tisztségviselő – a közkereseti és a betéti társaság kivételével – csak természetes személy lehet. A vezető tisztségviselő a társaság belső működése körében a társasággal, illetve annak testületeivel, valamint más tisztségviselőivel kapcsolatos feladatait csak személyesen láthatja el, képviseletnek nincs helye.

A vezető tisztségviselőt e minőségében megillető jogokra és az őt terhelő kötelezettségekre a Ptk. megbízásra vonatkozó szabályait (társasági jogi jogviszony) vagy a munkaviszonyra irányadó szabályokat kell alkalmazni. A vezető tisztséget – ha a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik – nem láthatja el munkaviszonyban az egyszemélyes gazdasági társaság tagja, illetve a közkereseti és a betéti társaság üzletvezetésre egyedül jogosult tagja.

Nem lehet gazdasági társaság vezető tisztségviselője az:

- aki bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen szabadságvesztés büntetésre ítélték, amíg a büntetett előlethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesült.
- aki jogerős bírói ítélettel a vezető tisztség gyakorlásától eltiltottak, e tilalom hatálya alatt nem lehet vezető tisztségviselő.
- aki valamely más foglalkozástól jogerős bírói ítélettel eltiltottak, az ítélet hatálya alatt az abban megjelölt tevékenységet főtevékenységként folytató gazdasági társaságban nem lehet vezető tisztségviselő.

A gazdasági társaságnak a megszüntetési eljárás során való törlését követő öt évig nem lehet más gazdasági társaság vezető tisztségviselője az a személy, aki a megszüntetési eljárás megindításának időpontjában, a törlés évében, vagy a törlést megelőző

⁴ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 21.§–32.§

évben a gazdasági társaságnál vezető tisztségviselő, kizárólagos vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tag volt.

Nem lehet más gazdasági társaság vezető tisztségviselője az a személy, akinek – mint a jogutód nélkül megszűnt gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének, kizárólagos vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tulajdonosának – felelősségét a jogutód nélküli megszüntetést eredményező eljárás során ki nem elégített követelésekért a bíróság jogerősen megállapította, és a jogerős bírósági határozat szerinti helytállási kötelezettség alapján a fizetési kötelezettségeit nem teljesítette.

Nem lehet gazdasági társaság vezető tisztségviselője, akivel szemben a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárásban pénzbírságot szabott ki, és jogerős bírósági határozat szerinti fizetési kötelezettségét nem teljesítette.

A vezető tisztségviselői megbízás az érintett személy általi elfogadással jön létre. A vezető tisztségviselők újraválaszthatók és a társaság legfőbb szerve által bármikor, indokolási kötelezettség nélkül visszahívhatók.

A vezető tisztségviselő az **új vezető tisztségviselői megbízás elfogadásától** számított tizenöt napon belül azokat a társaságokat, ahol már vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag, írásban tájékoztatni köteles.

Ha a társasági szerződés másként nem rendelkezik, a vezető tisztségviselőket **határozott időre, de legfeljebb öt évre** kell megválasztani, illetve a társasági szerződésben kijelölni. Természetesen rendelkezhet úgy a társasági szerződés, hogy határozatlan időre szól a vezető tisztségviselő megbízatása.

A gazdasági társaság alapításának, a társasági szerződés módosításának, a cégjegyzékbe bejegyzett jogoknak, tényeknek és adatoknak és ezek változásának, valamint törvényben előírt más adatoknak a cégbírósági – elektronikus úton történő – bejelentése a vezető tisztségviselők kötelezettsége.

A vezető tisztségviselők korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a társasággal szemben azokért a károkért, amelyek a bejelentett adat, jog vagy tény valótlanságából, illetve a bejelentés késedelméből vagy elmulasztásából származnak, ideértve azt is,

ha a SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámoló, valamint a kapcsolódó üzleti jelentés összeállítása és nyilvánosságra hozatala nem a SZÁMVITELI TÖRVÉNY előírásainak megfelelően történt. A társaság felelős azért a kárért, amelyet vezető tisztségviselője e jogkörében eljárva harmadik személynek okozott.

A gazdasági társaság munkavállalóival szemben a **munkáltatói jogokat** – ha a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik – a **vezető tisztségviselő gyakorolja**. Ha a társaságnál **ügyvezető testület** működik, a társasági szerződésben, a társasági szerződés ilyen rendelkezése hiányában pedig az ügyvezető testület ügyrendjében kell rendelkezni a munkáltatói jogok gyakorlásának a testület tagjai közti megosztásáról. A társasági szerződés vagy a társaság legfőbb szervének határozata a munkáltatói jogok gyakorlását több vezető tisztségviselő esetében az egyik vezető tisztségviselőre, illetve más, a gazdasági társasággal munkaviszonyban álló személyre ruházhatja át.

A gazdasági társaságot törvényes képviselőként a vezető tisztségviselők képviselik harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és más hatóságok előtt. A vezető tisztségviselők törvényen alapuló szervezeti képviseleti jogát a társasági szerződés korlátozhatja, illetve több vezető tisztségviselő között megoszthatja. A képviseleti jog korlátozása, illetve megosztása harmadik személyekkel szemben nem hatályos.

A vezető tisztségviselők a **gazdasági társaság ügyvezetését** az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal és a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben a jogszabályok, a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért.

A gazdasági társaság **fizetéképtelenségével** fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, a vezető tisztségviselők ügyvezetési feladataikat a társaság hitelezői érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. Külön törvény e követelmény felróható megszegése esetére, ha a gazdasági társaság fizetéképtelenné vált, előírhatja a vezető tisztségviselők hitelezőkkel szembeni helytállási kötelezettségét.

Gazdasági társaságot kizárólag a törvényben meghatározott négy formában lehet alapítani:

1. Korlátolt felelősségű társaság,
2. Részvénytársaság,
3. Közkereseti társaság,
4. Betéti társaság.

Az első kettő jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaság, míg az utóbbi két társasági forma jogi személyiség nélküli.

Attól, hogy egy társaságnak nincs jogi személyisége, saját neve alatt még szerezhethet jogokat, vállalhat kötelezettségeket, így jogképességgel rendelkeznek.

A társaságok alapításának menete

- A létesítő okirat megkötését követő 30 napon belül a leendő társaság székhelye szerint illetékes cégbíróságnál kell bejelenteni a társaság alapítását.
- Ha a leendő társaság alapításához hatósági engedély megléte szükséges, az engedély kézhezvételétől számított 15 napon belül kell megtenni a bejelentést.
- A bejelentés a cégbejegyzési kérelem jogi képviselő általi benyújtását jelenti, amely a cégformának megfelelő, a cég képviselője által aláírt formanyomtatvány.
- A cégbejegyzési kérelem mellé kötelezően csatolandóak a meghatározott mellékletek, valamint csatolni kell az illeték és a közzétételi költségtérítés megfizetéséről szóló igazolást. (Ennek mértékét külön jogszabály tartalmazza.)
- A cégbíróságon megvizsgálják, hogy az arra jogosult nyújtja-e be az iratokat, azok szabályszerűen ki vannak-e töltve, majd számítógépen rögzítésre kerül a cégnév és a székhely.
- A leendő társaság kap egy 10 jegyű cégjegyzékszámot, amely a társaság egyedi azonosítására szolgál.

A cégbíróság egy tanúsítványt állít ki a következő tartalommal:

- cégnév,
- székhely,

- cégjegyzékszám,
- adószám,
- statisztikai számjel.

A gazdasági társaság a társasági szerződés ellenjegyzésének vagy közokiratba foglalásának napjától a létrehozni kívánt gazdasági társaság „előtársaságként”⁵ (megkötésekkel) működhet. Az előtársasági jelleget azonban a cégbejegyzési eljárásban az adószám megállapítását követően a gazdasági társaság iratainak és a megkötött jogügyletek során a társaság elnevezéséhez fűzött „**bejegyzés alatt**” („b.a.”) toldattal kell jelezni. Az előtársaság a létrehozandó társasággal azonos, annak egy létrejövetelét megelőző, átmeneti minősége. Jogképessége onnantól kezdődik, hogy cégjegyzékszámot kap. Az előtársaság üzletszerű gazdasági tevékenységet csak a gazdasági társaság adószámának megállapítását követően folytathat azzal, hogy a cégbejegyzésig hatósági engedélyhez kötött tevékenységet nem végezhet.

Ha a gazdasági társaságot a cégbíróság jogerősen bejegyzi, az előtársasági létszakasz a cégbejegyzéssel megszűnik, és az előtársasági létszakaszban kötött jogügyletek a gazdasági társaság jogügyleteinek minősülnek. Bejegyzés után az előtársaság jogutódlás nélkül, **automatikusan végleges társaságként** működik tovább, tehát jogai és kötelezettségei a bejegyzett társaság jogaiává és kötelezettségeivé válnak.

A cégbejegyzési kérelem benyújtásától számított 8 napon belül (egyszerűsített eljárásban az adóregisztrációs eljárást követő 1 munkaóra alatt) a cégbíróság a kérelmet megvizsgálja. **Ha hiányosságot észlel a bíróság, úgy hiánypótlásra** küldi vissza a kérelmet a jogi képviselőnek. A bíróság a kérelmet végzéssel **el is utasíthatja**, ha a CÉGTÖRVÉNY mellékletében megjelölt olyan okirat hiányzik, amelynek hiánya azonnali elutasításhoz vezet (pl. ügyvédi meghatalmazás), vagy a hiánypótlási eljárásban megjelölt hiányokat a társaság nem pótolja vagy ismét hiányosan nyújtja be a kérelmet.

Amennyiben a bejegyzési kérelem megfelelő, s a határidőket is megtartják, úgy **a cégbíróság végzéssel bejegyzi a gazdasági**

⁵ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 15.§–16.§

társaságot. A végzés meghozataláról belül értesítik a kérelmezőt, valamint gondoskodnak a bejegyzés tényének Céglépcsőben való közzétételéről.

A gazdasági társaság átalakulása⁶

Alapesetben egy cégforma átalakul egy másik cégformává, vagy egy cég megszűnik, s keletkezik egy másik, jogutód cég.

Az átalakulásnak azonban léteznek sajátos esetei is:

– **Egyesülés: 2 vagy több társaságból 1 jogutód társaság lesz**

- **Összeolvadás:** Teljesen új társaság jön létre a jogelődök megszűnésével.

- **Beolvadás:** 1 átvevő társaság bővül a beolvadó gazdasági társasággal.

– **Szétválás: 1 társaságból 2 vagy több lesz**

- **Kiválás:** A gazdasági társaság, amelyből a kiválás történik, a társasági szerződése módosítását követően változatlan társasági formában működik tovább, a kivált tagok (részvényesek) részvételével és a társasági vagyon egy részének felhasználásával pedig új gazdasági társaság vagy társaságok jönnek létre.

Kiválásra sor kerülhet úgy is, hogy a társaságtól megváló tag a társasági vagyon egy részével más, már működő társasághoz mint átvevő társasághoz csatlakoznak.

- **Különválás:** A jogelőd cég megszűnésével jogutód, különvált cégek keletkeznek.

A gazdasági társaság szervezetének felépítése

1. A legfőbb szerv⁷

A társaság legfőbb **akaratelhatározó** és **stratégiai döntéshozó** szerve, amelyben a társaság **valamennyi tagja** részt vesz. Összehívását a vezető tisztségviselő végzi, de kivételesen az Felügyelő Bizottság (FB) vagy a könyvvizsgáló is kezdeményezheti az ülést. A legfőbb szerv ülése szabályszerű összehívás nélkül is megtartható, illetve azon határozat hozható, ha valamennyi tag jelen van és az ülés megtartásához hozzájárul.

⁶ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 69.§–87.§

⁷ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 19.§–20.§

Elnevezése az egyes társasági formáknál eltérő

- közkereseti és betéti társaságnál: tagok gyűlése,
- korlátolt felelősségű társaságnál: taggyűlés,
- részvénytársaságnál: közgyűlés.

A társaság alapításakor meg kell választani és a társasági szerződésben meg kell kijelölni a vezető tisztségviselőket, a felügyelőbizottsági tagokat, illetve a könyvvizsgálót.

2. Az operatív szerv⁸

A **belső és külső ügyintéző szervet** értjük ezalatt, tehát az üzletvezetést és képviseletet ellátó vezető tisztségviselő(ke)t. (Bővebben ld. fent.)

Elnevezése

- KKT. és BT.: üzletvezetésre jogosult tag(ok),
- KFT: ügyvezető(k) ,
- nyilvánosan működő RT: igazgatóság vagy igazgatótanács,
- zártkörűen működő RT: igazgatóság vagy vezérigazgató.

3. A felügyelőbizottság⁹

A legfőbb szerv felhatalmazása alapján az **operatív szervet ellenőrző, 3-15 tagból álló, testületként eljáró, belső ellenőrző szerv.** Amennyiben a társaság vezető tisztségviselőit határozatlan időre választják, úgy az FB tagjait is ki lehet nevezni határozatlan időre.

Létrehozása nem minden esetben kötelező (a nonprofit szervezetekre is vonatkozik a FB létrehozása), egyes esetekben célszerű, így pl. ha a taglétszám indokolja, avagy a társaság tevékenysége hatósági engedélyköteles, vagy a társaság jellege szükségszerűvé teszi, vagy ez egyébként szükséges. A Gt. felsorolja, mely esetekben kötelező az FB létrehozása.

Feladatait tekintve a felügyelőbizottság belső ellenőrző funkciót lát el, így pl. vizsgálja az ügyvezetést és az üzleti, a céget érintő gazdasági jelentéseket.

⁸ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 21.§–22.§

⁹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 33.§–39.§

4. Könyvvizsgáló¹⁰

Ellenőrző funkciót ellátó szerv, amely lehet természetes személy, vagy gazdálkodó szervezet. (Az ezekre vonatkozó feltételeket a könyvvizsgálói törvény a 2007. ÉVI LXXV. TÖRVÉNY A MAGYAR KÖNYVVIZGÁLÓI KAMARÁRÓL, A KÖNYVVIZGÁLÓI TEVÉKENYSÉGRŐL, VALAMINT A KÖNYVVIZGÁLÓI KÖZFELÜGYELETRŐL tartalmazza.)

A könyvvizsgáló megválasztását a legfőbb szerv végzi azért, hogy ellássa a SZÁMVITELI TÖRVÉNYBEN meghatározott könyvvizsgálatot, és ennek során megállapítsa azt, hogy a társaság SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolója megfelel-e a jogszabályi előírásoknak, illetve a valóságnak. Emellett megvizsgálja a lényeges üzleti jelentéseket, és veszély-elhárítási feladatkörében eljárva kezdeményezheti a legfőbb szerv összehívását, valamint törvényességi felügyeleti eljárást a cégbíróságnál.

A könyvvizsgáló a közérdek védelmében tárgyilagosan és függetlenül, kizárólag a jogszabályi előírásoknak alárendelve köteles eljárni.

A társaság legfőbb szervének a társaság könyvvizsgálóját határozott időre, de legfeljebb öt évre kell megválasztani. A könyvvizsgáló megbízatásának időtartama nem lehet rövidebb, mint az őt megválasztó taggyűléstől (közgyűléstől) az üzleti év SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolóját elfogadó taggyűlésig (közgyűlésig) terjedő azon időszak, amelynek a felülvizsgálatára megválasztották.

A gazdasági társaságok megszűnése, megszüntetése¹¹

A társaság a **cégjegyzékből való törléssel szűnik meg**. A megszűnés jogalapja alapulhat a tagok **önkéntes elhatározásán, hatósági határozaton**, vagy **jogszabályon**. A megszűnés módját tekintve **történhet jogutóddal, vagy jogutód nélkül**.

A megszűnés esetei

- a határozott idő eltelt,
- a meghatározott feltétel bekövetkezik,
- a tagok elhatározzák a jogutód nélküli megszűnést,

¹⁰ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 40.§–44.§

¹¹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 65.§–68.§

- a tagok elhatározzák a jogutóddal történő megszűnést,
- a tagok száma 1-re csökken (kivétel a KFT. és az RT., de KKT. és BT. esetén is 6 hónap áll rendelkezésre új tag keresésére),
- a Cégbíróság megszünteti,
- ha jogszabály így rendelkezik
- az átalakulás egyes eseteivel (egyesülés, szétválás fajtái).

Megszűnés esetén főszabály szerint **végelszámolásra** kerül sor, de lehet **felszámolási**, vagy **kényszertörlési eljárás** is.

3. AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÁS ÉS EGYÉNI CÉG

Magyarország területén természetes személy üzletszerű – rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott – gazdasági tevékenységet **egyéni vállalkozóként** végezhet.

AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL SZÓLÓ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY rendelkezéseit nem kell alkalmazni¹²:

- a SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY szerinti mezőgazdasági őstermelői tevékenységre,
- a szolgáltató állatorvosi tevékenységre,
- az ügyvédi tevékenységre,
- az egyéni szabadalmi ügyvivői tevékenységre,
- a közjegyzői tevékenységre,
- az önálló bírósági végrehajtói tevékenységre.

3.1. Az egyéni vállalkozás¹³

Egyéni vállalkozó lehet

- **a magyar állampolgár;**
- az **Európai Unió tagállamának** vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára,

¹² 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL

¹³ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 2.§–3.§

továbbá az Európai Közösség és tagállamai, valamint az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban nem részes más állam között létrejött nemzetközi szerződés alapján a letelepedés tekintetében **az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más állam állampolgáraival azonos jogállást élvező személy;**

- a SZABAD MOZGÁS ÉS TARTÓZKODÁS JOGÁVAL RENDELKEZŐ SZEMÉLYEK BEUTAZÁSÁRÓL ÉS TARTÓZKODÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY hatálya alá tartozó, az előző pontban nem említett olyan személy, aki a **szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarország területén gyakorolja;**
- a HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK BEUTAZÁSÁRÓL ÉS TARTÓZKODÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY hatálya alá tartozó bevándorolt vagy letelepedett jogállású személy, **a keresőtevékenység folytatása céljából, családegyesítés céljából vagy tanulmányi célból kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező személy, valamint a humanitárius célból kiadott tartózkodási engedéllyel rendelkező befogadott és hontalan.**

Nem lehet egyéni vállalkozó

- aki korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen;
 - **„Korlátozottan cselekvőképes”:** olyan személy, aki 14. életévét már betöltötte, de a 18. életévét még nem (azaz fiatakorú), és nem cselekvőképtelen, továbbá az a nagykorú is, akit a bíróság cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezett.”
 - **„Cselekvőképtelen”:** Cselekvőképtelenek a 14. életévüket még be nem töltött kiskorúak, és azok a már 14. életévüket betöltött kiskorú és 18. életévüket betöltött nagykorú személyek, akiket a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett.”
- akit a 2013. június 30-ig hatályban volt a közélet tisztasága elleni (A BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYVRŐL SZÓLÓ 1978. ÉVI IV. TÖRVÉNY (a továbbiakban: BTK. XV. FEJEZET VII. CÍM) a nemzetközi közélet tisztasága elleni (BTK. XV. FEJEZET VIII. CÍM), gazdasági (BTK. XVII. FEJEZET), vagyon elleni (BTK. XVIII. FEJEZET)) bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül;

- akit korrupciós (A BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYVRŐL SZÓLÓ 2012. ÉVI C. TÖRVÉNY (a továbbiakban: BTK. XXVII. FEJEZET), vagyon elleni erőszakos (BTK. XXXV. FEJEZET), vagyon elleni (BTK. XXXVI. FEJEZET), szellemi tulajdonjog elleni (BTK. XXXVII. FEJEZET), pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni (BTK. XXXVIII. FEJEZET), költségvetést károsító (BTK. XXXIX. FEJEZET), pénzmosás (BTK. XL. FEJEZET), a gazdálkodás rendjét sértő (BTK. XLI. FEJEZET), a fogyasztók érdekeit és a gazdasági verseny tisztaságát sértő (BTK. XLII. FEJEZET) vagy a tiltott adatszerzés és az információs rendszer elleni (BTK. XLIII. FEJEZET) bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül;
- akit szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, amíg az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól nem mentesül;
- aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja.

Egyéni vállalkozás alapítása, indítása, költségei

Az egyéni vállalkozói tevékenység megkezdésének feltétele, hogy az erre irányuló szándékáról a természetes személy a nyilván tartást vezető szervhez bejelentést nyújtson be, melyet személyesen a Hatóság útján vagy az ügyfélkapun keresztül az erre a célra rendszeresített űrlapon kell megtenni.

Az **egyéni vállalkozás indítása Ügyfélkapun** keresztül történhet a legegyszerűbben, leggyorsabban. Az egyéni vállalkozói tevékenység a nyilvántartásba vétel napján kezdhető meg. Ha az egyéni vállalkozó kéri, számára a **Hatóság egyéni vállalkozói igazolványt állít ki, melynek költsége 10 000 Ft**, azonban kiváltása nem kötelező.

Ha a bejelentő a bejelentési űrlapot megfelelően töltötte ki, a nyilvántartást vezető szerv haladéktalanul, automatikusan, az e célra rendszeresített elektronikus rendszeren keresztül beszerzi az egyéni vállalkozó adószámát és az egyéni vállalkozó statisztikai számjelét. Ezt követően a nyilvántartást vezető szerv az egyéni vállalkozót – azonosításra alkalmas nyilvántartási szám megállapításával egyidejűleg – nyilvántartásba veszi, és megküldi vagy

a Hatóság közreműködésével átadja az erről szóló igazolást a bejelentő részére.¹⁴

Amennyiben megkapta az igazolást a tevékenység indításához, kell számolni a **járulékokkal** – függetlenül attól, hogy megkezdte-e a tevékenységét volt-e bevétele. **Csak abban az esetben mentesül** a járulékok fizetése alól, ha van máshol, bejelentett 36 órát meghaladó munkaviszonya, ebben az esetben csak a járulékalapot képező jövedelem után kell járulékot fizetni.

Egyéni vállalkozás megindításához kapcsolódóan közzétételi díj nincs, ügyvédi munkadíj nincs.

Némely tevékenységek engedélyhez kötöttek, az ilyenekről a területi illetékes Okmányiroda ügyfélszolgálatán lehet felvilágosítást kapni. Az igazolvány kiváltása előtt érdemes egy könyvelővel megbeszélni a vállalkozással kapcsolatos teendőket, valamint, hogy segítsen az adózási forma megválasztásában.

Jogok, kötelezettségek

Az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységéből eredő kötelezettségeiért teljes vagyonával felel. Az egyéni vállalkozó több tevékenységet folytathat, tevékenységét több telephelyen, fióktelepen végezheti. Ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály hatósági engedélyhez köti, az egyéni vállalkozó e tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg, illetve végezheti. Az egyéni vállalkozó közreműködőként alkalmazottat, külön jogszabályban meghatározott bedolgozót, segítő családtagot, és szakiskolai, szakközépiskolai tanulót foglalkoztathat.

Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó csak akkor folytathat, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel. Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó akkor is folytathat, ha a képesítési követelményeknek maga nem felel meg, de az adott tevékenység folytatásában személyesen közreműködő, általa határozatlan időre foglalkoztatott személyek között van olyan, aki az előírt képesítéssel rendelkezik.¹⁵

¹⁴ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 4.§–9.§

¹⁵ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 15.§–16.§

Az egyéni vállalkozó **személyes közreműködése** a konkrét szakmai alap-tevékenységen kívül a **vállalkozás megszervezését, irányítását, könyvelését stb.** is jelentheti. A **segítő családtag** foglalkoztatása a kedvezőbb társadalombiztosítási szabályok miatt előnyös. Segítő családtag lehet: a vállalkozó közeli hozzátartozója, továbbá a vállalkozó élettársa, egyeneságbeli rokonának házastársa, házastársának egyeneságbeli rokona, valamint testvérének házastársa.

Egyéni vállalkozás megszüntetése¹⁶

Amennyiben valamilyen oknál fogva úgy dönt, hogy megszünteti az egyéni vállalkozását, visszaadja a vállalkozói igazolványát, ezt **a tényt az egyéni vállalkozás bejelentett székhelyének területileg illetékes okmányirodánál kell bejelentenie.**

A tevékenységének megszüntetését **Ügyfélkapun** (WWW.MAGYAR-ORSZAG.HU) elektronikus úton is megtehető. Az egyéni vállalkozói tevékenység **megszüntetéséről** szóló bejelentés úgynevezett Ügyfélkapus tárhelyről érkező visszaigazolás nem azt jelenti, hogy már nincs más tennivaló: figyelemmel kell kísérni az Ügyfélkapu visszaigazolását, mert csak akkor eredményes a bejelentés, ha az ügyfélkapus tárhelyről megérkezett a nyilvántartásba vételről az igazolás, ez igazolja majd, hogy az egyéni vállalkozó törölve lett a nyilvántartásból.

Az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság megszűnik

- ha az egyéni vállalkozó tevékenysége megszüntetését a Hatóságnak vagy a nyilvántartó szervnek bejelenti, a bejelentés napján;
- ha az egyéni vállalkozó egyéni céget alapított, vagy egyéni cég tagjává vált, a cégbejegyző határozat jogerőre emelkedésének napját megelőző napon, illetve ha az egyéni vállalkozó átruházással megszerezte az egyéni cég vagyoni betétjét, az átruházás napján;
- az egyéni vállalkozó halála napján;

¹⁶ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 19.§

- az egyéni vállalkozó cselekvőképességének korlátozását vagy kizárását kimondó bírósági határozat jogerőre emelkedésének a napján;
- ha az adóhatóság törölte az egyéni vállalkozó adószámát, a törlést kimondó határozat jogerőre emelkedésének napján;
- meghatározott kizáró ok bekövetkezése esetén.¹⁷

A 2009. ÉVI CXV TÖRVÉNY alapján a szünet ideje alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, egyéni vállalkozói tevékenységhez kötődő új jogosultságot nem szerezhethet és új kötelezettséget sem vállalhat. Az egyéni vállalkozó tevékenységének folytatása során a szünetelésig keletkezett és azt követően esedékessé váló fizetési kötelezettségeit a szünetelés ideje alatt is köteles teljesíteni.¹⁸

A feltételek

- Időtartama min. 1 hónap, max. 5 év lehet.
- Kizárólag maga az egyéni vállalkozó kérheti a szüneteltetést, a bejelentést követő napon kezdődik a szünetelés.
- A vállalkozói igazolványt le kell adni az okmányirodában.
- A szünetelés alatt a vállalkozó nem biztosított. Ha nincs másik jogviszonya, be kell jelentkeznie az NAV-hoz, havi egészségügyi szolgáltatási járulék fizetési kötelezettség jelentkezik. Nem kell bankszámlát vezetni, de ha nem szünteti meg, a banknak be kell jelentenie a szünetelés tényét;
- Tevékenységet nem végezhet. Azaz számlát nem állíthat ki, és költséget nem számolhat el! Ha mégis számlát állít ki, a szünetelés semmis, és visszamenőleg be kell fizetnie az összes járulékot!
- Adótúlfizetést nem kérhet vissza!

Egyéni vállalkozó felelőssége korlátlan, azaz teljes vagyonával felel.

¹⁷ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 19.§

¹⁸ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 18.§

3.2. Az egyéni cég

Az egyéni cég az egyéni vállalkozói nyilvántartásban szereplő természetes személy által alapított, jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, amely a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre¹⁹.

Az egyéni cég **jogképes**, cégneve alatt **jogokat szerezhethet és kötelezettségeket vállalhat**, így különösen tulajdont szerezhethet, szerződést köthet, pert indíthat és perelhető.

AZ EGYÉNI CÉG A CÉGNYILVÁNOSÁGRÓL, A BÍRÓSÁGI CÉGELJÁRÁSÓRÓL ÉS A VÉGELSZÁMOLÁSÓRÓL SZÓLÓ 2006. ÉVI V. TÖRVÉNY hatálya alá tartozik, amelynek rendelkezéseit az EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL SZÓLÓ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNYBEN meghatározott eltérésekkel kell alkalmazni. Az egyéni cégnek kizárólag egy tagja (alapítója) lehet. Egy természetes személy kizárólag egy egyéni cég tagja (alapítója) lehet. Egyéni cég és tagja nem lehet gazdasági társaságban korlátlanul felelős tag. Ahol az egyéni cégre alkalmazandó jogszabály legfőbb szövet említ, azon az egyéni cég tagját kell érteni.

Az egyéni cégre és tagjára AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL SZÓLÓ **2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNYBEN nem szabályozott kérdésekben a GAZDASÁGI TÁRSASÁGRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYNEK a gazdasági társaságok közös szabályairól szóló rendelkezéseit**, valamint a **POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV** (a továbbiakban: PTK.) **rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.**

Nem alapíthat egyéni céget, továbbá nem lehet egyéni cég vezető tisztségviselője, az a személy, akinek – mint a jogutód nélkül megszűnt gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőjének kizárólagos vagy többségi befolyást biztosító részesedéssel rendelkező tulajdonosának – felelősségét a jogutód nélküli megszüntetést eredményező eljárás során ki nem elégített követelésekért a bíróság a CSŐDELJÁRÁSÓRÓL ÉS A FELSZÁMOLÁSI ELJÁRÁSÓRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY vagy a CÉGNYILVÁNOSÁGRÓL, A BÍRÓSÁGI CÉGELJÁRÁSÓRÓL ÉS A VÉGELSZÁMOLÁSÓRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY alapján indított eljárásban jogerősen megállapította,

¹⁹ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 20.§

és a jogerős bírósági határozat szerinti helytállási kötelezettség alapján a fizetési kötelezettségeit nem teljesítette.

A **tilalom hatálya** a vele szemben lefolytatott végrehajtási eljárás időtartama és az annak eredménytelenségétől számított öt év.

Az egyéni cég alapítása²⁰

- Az egyéni cég alapításához **közjegyző által készített közokiratba** vagy **ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba** foglalt **alapító okira**tra van szükség, amelyet a tagnak (alapítónak) alá kell írnia. Az alapító okirat aláírásának legkorábbi napja az egyéni vállalkozói nyilvántartásba vételt követő nap.
- Az alapító okirat a szerződésminta megfelelő kitöltésével is elkészíthető. Ebben az esetben az alapító okirat tartalmát kizárólag a kitöltött szerződésmintában foglalt rendelkezések alkothatják.
- **Az alapító okirat az egyéni cég működésének és gazdálkodásának alapokmánya**, tartalmát a tag jogszabályok keretei között szabadon állapíthatja meg.
- Az alapító okiratban **bármilyen tevékenység megjelölhető**, ami a **törvény által nincs tiltva vagy korlátozva**. Az egyéni cég azokat a tevékenységeket folytathatja, amelyeket az adóhatóság felé főtevékenységként vagy más tevékenységként – bejelent.
- Nem alapíthat egyéni céget a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozó a szünetelés időtartama alatt.

Az alapító okiratban meg kell határozni

- az egyéni cég **cégnevét** és **székhelyét**;
- az **egyéni cég alapítóját** családi és utóneve, anyja neve, lakóhelye és **egyéni vállalkozói nyilvántartási száma feltüntetésével**;
- az egyéni cég azon **tevékenységeit**, amelyeket a cégjegyzékben szerepeltetni kíván;
- az egyéni cég **jegyzett tőkéjét**, a tag vagyoni betétjének összegét, valamint **a jegyzett tőke rendelkezésre bocsátásának módját és idejét**;

²⁰ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 21.§–25.§

- az egyéni cég **működésének időtartamát**, ha azt határozott időre alapítják;
- ha az egyéni cég **könyvvizsgálót** jelöl ki, a könyvvizsgáló nevét (cégnevét) és lakóhelyét (székhelyét);
- az **osztalékelőleg fizetésének lehetőségét**.

Az egyéni cég működése²¹

A törvény értelmében

- Az egyéni cég tagja dönt mindazon kérdésekben, amelyeket az egyéni cégre vonatkozó jogszabály a legfőbb szerv hatáskörébe utal.
- Az egyéni cég ügyvezetését vezető tisztségviselő vagy az egyéni cégben fennálló tagsági jogviszony keretében a tag látja el.
- Ha az egyéni cég ügyvezetését a tag látja el, a céget a tag képviseli harmadik személyekkel szemben, valamint bíróságok és más hatóságok előtt. Ebben az esetben az egyéni céget a tag írásban cégjegyzés útján képviseli
- A tag az egyéni cég ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személytől általában elvárható gondossággal, az egyéni cég érdekeinek elsődlegessége alapján köteles ellátni.
- Az egyéni cég fizetéseképtelenségével fenyegető helyzet bekövetkeztét követően, a tag ügyvezetési feladatait a társaság hitelezői érdekeinek elsődlegessége alapján köteles ellátni.
- Ha az egyéni cég tagja az alapításkor nem felelt meg az egyéni vállalkozóra vonatkozó követelményeknek, úgy kell tekinteni, hogy a működése során nem tartja be a szervezetére és működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket.
- Egyéni cég vagyoni betétje kizárólag egyéni vállalkozóra ruházható át.

Az egyéni cég átalakulása és megszűnése²²

A törvény szerint az egyéni cég a GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával gazdasági társasággá alakulhat át, amely során köteles a SZÁMVITELRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY átalakulásra vonatkozó előírásait megfelelően alkalmazni.

²¹ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 30.§

²² 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 33.§–34.§

Az egyéni cég megszűnik a törvény szerint, ha

- „az alapító okiratban meghatározott időtartam eltelt vagy más megszűnési feltétel megvalósult,
- elhatározza jogutód nélküli megszűnését,
- elhatározza jogutódlással történő megszűnését (átalakulását),
- a cégbíróság megszűntnek nyilvánítja,
- a cégbíróság hivatalból elrendeli törlését,
- bíróság felszámolási eljárás során megszünteti.”

Az egyéni cégre a felszámolás, a végelszámolás és a csőd-eljárás szabályait kell alkalmazni.

Az egyéni cég vagyona és felelőssége²³

Az egyéni cég az alapító okiratban meghatározott jegyzett tőkével alakul. Ha az egyéni cég jegyzett tőkéje a kettőszázezer forintot meghaladja, a jegyzett tőke pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulásból állhat. A pénzbeli és a nem pénzbeli hozzájárulást az alapításkor rendelkezésre kell bocsátani. Az egyéni cég kötelezettségeiért első-sorban az egyéni cég felel vagyonával. Ha az egyéni cég vagyona a követelést nem fedezi, a tag saját vagyonával korlátlanul felel. Egyéni cég és tagja nem lehet gazdasági társaságban korlátlanul felelős tag.

²³ 2009. ÉVI CXV. TÖRVÉNY AZ EGYÉNI VÁLLALKOZÓRÓL ÉS AZ EGYÉNI CÉGRŐL 26.§–29.§

4. A KÖZKERESETI TÁRSASÁG

A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL SZÓLÓ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY (továbbiakban: GT.) szabályozza a Magyarország területén székhellyel rendelkező gazdasági társaságok alapítását, szervezetét és működését, a társaságok alapítóinak, illetve tagjainak (részvényeseinek) jogait, kötelezettségeit, továbbá felelősségét, valamint a gazdasági társaságok formaváltását, egyesülését, szétválását és jogutód nélküli megszűnését.

A törvény alapján a **közkereseti társaság**²⁴, röviden **KKT.** olyan **jogi személyiség nélküli gazdasági társaság**, amelyben a tagok arra vállalnak kötelezettséget, hogy korlátlan és egyetemleges felelősségük mellett üzletszerű közös gazdasági tevékenységet folytatnak és az ehhez szükséges vagyoni hozzájárulást a társaság rendelkezésére bocsátják. A közkereseti társaság elnevezést – vagy annak kkt. rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni. A KKT. rendszerint **családi vagy kisvállalkozásokra** jellemző vállalkozási forma.

A közkereseti társaság alapítása

- Legalább **2 tag** szükséges.
- **Nincs alapítási minimum összeg**, de minden tag köteles az **alaptőkéhez hozzájárulni**. Ez lehet pénzbeli és/vagy apport.
- Társaság **kötelezettségeiért**, ha a cég vagyona nem elegendő, **minden tag magánvagyonával is felel**.

²⁴ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 88.§

A KKT. fő szerve a **taggyűlés**, ahol mindenki (hacsak a szerződés másként nem rendelkezik, egyenlő mértékben) szavazatra jogosult. **KKT-nak egyik tagja sem lehet más KKT. tagja, betéti társaság beltagja vagy egyéni vállalkozó.**

A tagok a társasági szerződés aláírásával arra vállalnak **kötelezettséget**, hogy **korlátlan és egyetemleges felelősségük mellett üzletszerű közös gazdasági tevékenységet folytatnak** és az ehhez szükséges **vagyoni hozzájárulást a társaság rendelkezésére bocsátják.**

A közkereseti társaság jogi személyiséggel nem rendelkező jogalany, ahol a jogi személyiség hiánya nem a jogképesség korlátozottságát jelenti, hanem mindössze annak kifejeződése, hogy **a közkereseti társaság elsődlegesen személyegyesülés**, és csak **másodlagosan vagyonegyesülés.**

A közkereseti társaság a tagjai személyétől elkülönült önálló jogalany, a cégneve alatt:

- jogokat szerezhet és kötelezettségeket vállalhat, szerződéseket köthet, perelhet és perelhető;
- a közkereseti társaság cégneve alatt folytatandó üzletszerű közös gazdasági tevékenységhez szükséges vagyont a tagok bocsátják a társaság rendelkezésére.

A közkereseti társaság a **kötelezettségeiért elsősorban a társaság felel a teljes vagyonával** (korlátlanul), és amennyiben a közkereseti társaság vagyona a hitelezői igények kielégítését nem fedezi, akkor **másodlagosan** (mögöttesen) **a tagok a saját vagyonukkal** korlátlanul és egyetemlegesen felelnek. A közkereseti társaság jogi személyiségének hiánya miatt előfordulhat, hogy valamely gazdasági tevékenységet közkereseti társaság nem folytathat, mert azt jogszabály csak meghatározott cégformában teszi lehetővé (pl. banki tevékenység csak részvénytársaságként folytatható).

A közkereseti társaság alapítására **kizárólag társasági szerződéssel** kerülhet sor, melynek **kötelező tartalmi elemeit a törvény határozza meg.** A közkereseti társaság **cégnevében** utalni kell a cégformára, a rövidített cégnevében a cégforma megjelölése, a rövidített változatot, a KKT-t tartalmazza.

A törvény értelmében a közkereseti társaság alapításáról szóló társasági szerződésben meg kell határozni a közkereseti társaság **jegyzett tőkéjét**, valamint a **jegyzett tőke rendelkezésre bocsátásnak módját és idejét**. Az alapító tagok vagyoni hozzájárulása **pénzből és apportból** állhat, és nincs olyan jogszabályi rendelkezés, ami az induló vagyon legkisebb mértékét vagy a pénz és apport arányát szabályozná. Így közkereseti társaság kizárólag apporttal is alapítható és bármekkora mértékű lehet az induló vagyon.

A közkereseti társaság elnevezést – vagy rövidített cégnévben annak „KKT” rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

A társaság tagjai személyesen közreműködhetnek a társaság tevékenységében: annak **módját és tartalmát a társasági szerződésben kell rendezni**.

Egyik tag sem köteles vagyoni hozzájárulását a társasági szerződésben megállapított összeget meghaladóan növelni, vagy veszteség esetén azt kiegészíteni. A tag a vagyoni hozzájárulását a tagsági jogviszony fennállása alatt nem követelheti vissza. A társasági szerződésben eltérően is rendelkezhetnek a tagok, de **főszabály szerint a nyereség és a veszteség a tagok között a vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg**. Semmis az a megállapodás, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteség viseléséből kizár²⁵.

Hacsak a tagok másképp nem rendelkeznek, a **társaság üzletvezetésére mindegyik tag jogosult**, akik mindegyike önállóan vagy együttesen járhat el. Az üzletvezetésre jogosult tag a másik ilyen tag tervezett intézkedése ellen tiltakozhat, az intézkedésekhez a társaság legfőbb szervének, a tagok gyűlésének a határozata szükséges. A tagok gyűlésén valamennyi tag személyesen vesz részt. A tagok gyűlése határoz mindazon ügyében, amelyet törvény vagy a társasági szerződés a társaság legfőbb szervének a hatáskörébe utal, illetve, amely nem tartozik a társaság szokásos üzleti tevékenységébe.

Az üzletvezetés körébe tartozó kérdésekről való döntés az üzletvezető(k) jogköre. A tagok gyűlésén, a **határozathozatal során valamennyi tagnak azonos mértékű szavazata van**. A társasági szerződés ettől eltérően rendelkezhet, de **legalább egy szavazat minden tagot megillet**²⁶.

²⁵ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 92.§–93.§

²⁶ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 92.§–93.§

A tagok gyűlése egyszerű szótöbbséggel határoz, kivéve azokat a kérdéseket, amelyek esetében **a GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY háromnegyedes szótöbbséget vagy egyhangúságot ír elő**. Valamennyi tag egyhangú szavazatával meghozott határozat kell a társasági szerződés módosításához, valamint a társaság átalakulásának és jogutód nélküli megszűnésének az elhatározásához.

A társaság kötelezettségeiért elsősorban **a társaság felel vagyónával**. Amennyiben a társasági vagyon a követelést nem fedezi, a társaság kötelezettségeiért a tagok saját vagyonukkal korlátlanul és egyetemlegesen felelnek. A tagok – mögöttes felelősségük érintése nélkül – a társasággal együtt is perelhetők. A társaság vagyónára a tagok perben állása nélkül is, a tagok saját vagyónára pedig csak perben állásuk esetén hozható marasztaló ítélet és vezethető végrehajtás.

A társasági szerződésben **kizárható a KKT-be belépő tag felelőssége** a belépés előtt harmadik személyekkel szemben keletkezett, külső kötelezettségekért. Amennyiben a társasági szerződésben a felek erről nem nyilatkoznak, úgy a belépő tag a többi taggal azonos módon felel a belépése előtti tartozásokért.

Megszűnik a tagsági jogviszony²⁷:

- ha a tag a társasági szerződésben meghatározott vagyoni hozzájárulását felhívás ellenére nem teljesítette;
- a tagok közös megegyezésével;
- a tag kizárásával;
- rendes felmondással;
- azonnali hatályú felmondással;
- a társasági részesedés átruházásával;
- a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével;
- ha annak fenntartása jogszabályba ütközik.

A társaságban fennálló tagsági jogviszonyát bármely tag három hónapra írásban felmondhatja (rendes felmondás). Bármely tag a társaságban fennálló tagsági jogviszonyát írásban, az ok megjelölésével azonnali hatállyal felmondhatja, ha a társaság valamely más

²⁷ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 99.§–104.§

tagja a társasági szerződést súlyosan megszegi vagy olyan magatartást tanúsít, amely a vele való további együttműködést, vagy a társaság céljának elérését nagymértékben veszélyezteti.

A tag a társasági részesedését (tagsági jogait és kötelezettségeit) írásban megkötött szerződéssel a társaság más tagjára vagy harmadik személyre átruházhatja. Az átruházás a társasági szerződés módosításával válik hatályossá.

A társaságtól megváló taggal – a társasági részesedését átruházó tag kivételével – a tagsági jogviszonya megszűnésének időpontjában fennálló állapot szerint kell elszámolni. A társaságtól megváló tagot – a társaság és a tag eltérő megállapodásának hiányában – a társaság saját tőkéjéből akkora hányadrész illeti meg, amilyen mértékben a vagyoni hozzájárulása viszonyult a társaság jegyzett tőkéjéhez.

A társaságtól megváló tag követelését – eltérő megállapodás hiányában – **a tagsági jogviszony megszűnésétől számított három hónapon belül pénzben kell kifizetni.** A társaságtól megváló tag – tagsági jogviszonya megszűnésétől számított öt évig – a többi taggal azonos módon felel a társaság olyan tartozásáért, amely tagsági jogviszonya megszűnése előtt keletkezett.

A közkereseti társaság megszűnése²⁸

A jogutód nélküli megszűnés, valamint a társaság átalakulásának elhatározásához a tagok gyűlésének **egyhangú határozata** szükséges. A **végelszámolás** egyszerűsített módon is lefolyatható, ha a társaság a végelszámolás kezdő időpontjától számított százötven napon belül a végelszámolást befejezi. Ebben az esetben a cégbíróság a társaságot törli a cégjegyzékből.

A társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a tartozások kiegyenlítése után fennmaradó vagyont – a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a vagyoni hozzájárulásuk arányában kell felosztani a társaság tagjai között.

A közkereseti társaságból betéti társasággá alakulás

A cégforma váltás a társasági szerződés egyszerű módosításával érhető el, **nincs szükség a törvény átalakulási szabályainak külön alkalmazására.**

²⁸ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 105.§–107.§

5. A BETÉTI TÁRSASÁG²⁹

A **betéti társaság tagjai** üzletszerű, közös gazdasági tevékenység folytatására vállalnak kötelezettséget oly módon, hogy **legalább egy tag (beltag) felelőssége a társasági vagyron által nem fedezett kötelezettségeikért korlátlan** és a többi beltaggal egyetemleges, míg legalább egy **másik tag (kültag) csak a társasági szerződésben vállalt vagyoni betétje szolgáltatására köteles**, a társaság kötelezettségeiért azonban nem felel.

A betéti társaság alapítása³⁰

A **jegyzett tőke** a társaság **induló vagyonát** jelenti, az alapító tagok vagyoni hozzájárulásainak összességét. **A betéti társaság esetében nincs erre vonatkozó minimum előírás.**

A **társasági szerződést** szerződésminta használatával is el lehet készíteni. Természetesen itt is szükség van **valamennyi tag aláírására**, valamint arra, hogy az okiratot közjegyző **közokiratba foglalja**, avagy **ügyvéd/jogtanácsos ellenjegyezze.**

A betéti társaság elnevezést – vagy rövidített cégnév esetén annak **„BT.”** rövidítését – **a társaság cégnevében fel kell tüntetni.**

A társasági szerződésben elegendő csupán a **BT. fő tevékenységi körét** feltüntetni, ám ezen túlmenően egyéb tevékenységi körök is szerződésbe foglalhatók. **A társaság folytathat minden olyan tevékenységet, amely nem tilos, illetve nem korlátozott** (pl. engedélyköteles).

²⁹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 108.§–110.§

³⁰ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 108.§

Egyik tag sem köteles **vagyoni hozzájárulását** a társasági szerződésben megállapított összeget meghaladóan növelni, vagy veszteség esetén azt kiegészíteni. A tag a vagyoni hozzájárulását a tagsági jogviszony fennállása alatt nem követelheti vissza.

A társasági szerződésben eltérően is rendelkezhetnek a tagok, de főszabály szerint **a nyereség és a veszteség** a tagok között a vagyoni hozzájárulásuk arányában oszlik meg. Semmis az a megállapodás, amely valamely tagot a nyereségből vagy a veszteség viseléséből kizár. A betéti társaságba is apportálható követelés.

A kültag a társaság üzletvezetésére és képviselésére a társasági szerződésből eredő felhatalmazás alapján lehet jogosult. Hacsak a tagok másképp nem rendelkeznek **a társaság üzletvezetésére mindegyik tag jogosult**, akik mindegyike **önállóan vagy együttesen** járhat el. Az üzletvezetésre jogosult tag a másik ilyen tag tervezett intézkedése ellen tiltakozhat, az intézkedésekhez a társaság legfőbb szervének, a tagok gyűlésének a határozata szükséges.³¹

A BT. fő döntéshozó szerve a tagok gyűlése, amelyen valamennyi tag személyesen vesz részt. A tagok gyűlése **határoz mindazon ügyében**, amelyet törvény vagy a társasági szerződés a társaság legfőbb szervének a hatáskörébe utal, illetve, amely nem tartozik a társaság szokásos üzleti tevékenységébe. Az üzletvezetés körébe tartozó kérdésekről való döntés az üzletvezető(k) jogköre.

A tagok gyűlésén a határozathozatal során valamennyi tagnak **azonos mértékű szavazata van**. A társasági szerződés ettől eltérően rendelkezhet, de legalább egy szavazat minden tagot illet. A tagok gyűlése egyszerű szótöbbséggel határoz, kivéve azokat a kérdéseket, amelyek esetében a GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY háromnegyedes szótöbbséget vagy egyhangúságot ír elő.

Valamennyi tag egyhangú szavazatával meghozott határozat kell a társasági szerződés módosításához, valamint a társaság átalakulásának és jogutód nélküli megszűnésének az elhatározásához.

A társaság kötelezettségeiért elsősorban a társaság felel vagyonával. Amennyiben a társasági vagyon a követelést nem fedezi, a társaság kötelezettségeiért a beltagok saját vagyonukkal korlátlanul és egyetemlegesen felelnek. A társasági szerződésben

³¹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 109.§

rögzíthető, hogy az újonnan belépő beltág a társaság – belépése előtti – tartozásaiért ne feleljen harmadik személyekkel szemben. Amennyiben a tagok ezt a társasági szerződésben nem rögzítik, úgy a belépő beltág a többi beltaggal azonos módon felel a belépés előtt keletkezett tartozásokért.

Megszűnik a tagsági viszony³²

- ha a tag a társasági szerződésben meghatározott vagyoni hozzájárulását felhívás ellenére nem teljesítette;
- a tagok közös megegyezésével;
- a tag kizárásával;
- rendes felmondással
- azonnali hatályú felmondással;
- a társasági részesedés átruházásával;
- a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével;
- ha annak fenntartása jogszabályba ütközik.

A társaságtól megváló tag követelését – eltérő megállapodás hiányában – a tagsági jogviszony megszűnésétől számított három hónapon belül pénzben kell kifizetni. A társaságtól megváló tag – tagsági jogviszonya megszűnésétől számított öt évig – a többi taggal azonos módon felel a társaság olyan tartozásáért, amely tagsági jogviszonya megszűnése előtt keletkezett.

Ha a társaságból valamennyi beltág kiválik, a társaság megszűnik, kivéve, ha az utolsó beltág kiválásától számított hat hónapon belül új beltág belépését a cégbírósághoz bejelentik, illetve ha a kültagok elhatározzák a társaságnak közkereseti társaságként való továbbfolytatását, amely a társasági szerződés egyszerű módosításával is megejthető.

Ha a társaságból valamennyi kültag kiválik, a társaság megszűnik, kivéve, ha az utolsó kültag kiválásától számított hat hónapon belül új kültag belépését a cégbírósághoz bejelentik, illetve ha a beltágok elhatározzák a társaságnak közkereseti társaságként való továbbfolytatását.

³² 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 99.§–104.§

A betéti társaság megszűnése³³

A jogutód nélküli megszűnés, valamint a társaság **átalakulásának** elhatározásához a tagok gyűlésének egyhangú határozata szükséges. A végelszámolás egyszerűsített módon is lefolyatható, ha a társaság a végelszámolás kezdő időpontjától számított százötven napon belül a végelszámolást befejezi.

Jogutód nélküli megszűnés esetén a cégbíróság a társaságot törli a cégjegyzékből. A társaság jogutód nélküli megszűnése esetén a tartozások kiegyenlítése után fennmaradó vagyont – a társasági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a vagyoni hozzájárulásuk arányában kell felosztani a társaság tagjai között.

³³ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 110.§

6. A KORLÁTOLT FELELŐSSÉGŰ TÁRSASÁG

A **korlátolt felelősségű társaság**³⁴ olyan gazdasági társaság, amely **előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló törzstőkével** (jegyzett tőkével) alakul, és amelynél **a tag kötelezettsége a társasággal szemben csak törzsbetétének** szolgáltatására és a társasági szerződésben esetleg megállapított egyéb vagyoni hozzájárulás szolgáltatására terjed ki. **A társaság kötelezettségeiért** – törvényben meghatározott kivétellel – **a tag nem felel**. A korlátolt felelősségű társaság elnevezést – vagy rövidített cégnév esetén annak „KFT.” rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

A korlátolt felelősségű társaság alapítása

A **korlátolt felelősségű társaság alapításához minimum 500 000 Ft törzstőke szükséges**. A társaság tagja lehet nagykorú, cselekvőképes magánszemély, vagy egy másik gazdasági társaság vagy jogi személy. **Nyilvános felhívás útján tagokat gyűjteni tilos.**³⁵

A tagok felelőssége gazdasági szempontból korlátolt, ugyanis csak a törzsbetét befizetésére, a kikötött egyéb mellékszolgáltatásokra és a pótbefizetésekre terjed ki. A tagok a társaság hitelezőinek nem felelnek, kockázatviselésük törzsbetétjük mértékére van korlátozva.

³⁴ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 111.§

³⁵ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 112.§–118.§

A KFT. alapításához szükséges iratok

- ügyvéd által ellenjegyzett **alapító okirat** (egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság esetén) vagy **társasági szerződés**;
- **tagjegyzék**, amely tartalmazza a tagok nevét, címét, törzsbetéteinek összegét (készpénz, apport), közös törzsbetét esetén a közös képviselő nevét (cégnevét) és lakcímét (székhelyét), az üzletrész átruházásának korlátozásaira, kizárására vonatkozó rendelkezéseket és a pótbefizetésre vonatkozó rendelkezéseket;
- **elfogadó nyilatkozat** a vezető tisztségviselő részéről, amely az összeférhetlenségre is kiterjed;
- **nyilatkozat**, amely szerint **a vezető tisztségviselő nem áll** a Gt. 23.§-ban foglalt, **e tevékenységtől bíróság által történő eltiltás hatálya alatt**;
- vezető tisztségviselő megválasztásának időtartamát tartalmazó okirat;
- **banki igazolás a tőkebefizetésről**, vagy – ha a létesítő okirat úgy rendelkezik – ügyvéd által ellenjegyzett ügyvezetői nyilatkozat a pénzbeli és/vagy nem pénzbeli hozzájárulásnak a társaság rendelkezésére bocsátásáról;
- **ügyvédi meghatalmazás**;
- **az illeték megfizetésének igazolása** (egyszerűsített cégeljáráásban jelenleg 50 000 Ft, normál cégeljáráásban 100 000 Ft);
- nem egyszerűsített cégeljáráásban **a közzétételi költségtérítés megfizetésének igazolása** (5 000 Ft);
- **bejegyzési kérelem**, amely a társasági szerződésben foglalt legfontosabb adatokat tartalmazza;
- **esetlegesen apport lista**;
- **néhány tevékenység esetén alapítási engedély** (magánnyomozói, biztonsági szolgáltatások, temetkezéssel kapcsolatos szolgáltatások stb.);
- **néhány tevékenység esetén kamarai nyilatkozat** (magánnyomozói, biztonsági szolgáltatások);

- a **székhely, telephely, fióktelepek e célra használatához történő tulajdonosi hozzájárulás** (amelyet bár a Cégbíróságra nem kell benyújtani, de az ügyvédnek vizsgálnia kell);
- **aláírás-minta.**

A KFT. alapításához szükséges adatok

- **tagok adatai** (születési hely, időpont, leánykori név, anyja neve, adószám, lakcím);
- a társaság **székhelyének címe;**
- a társaság **telephelyének címe;**
- a társaság **elnevezése** (különböznie kell a már bejegyzett cégnevektől, ezért érdemes több nevet választani);
- a társaság **fő tevékenysége és egyéb tevékenységi körei** (elegendő a tevékenység leírása);
- **az ügyvezető** (a társaságot képviselő személy) megnevezése, születési hely, időpont, leánykori név, anyja neve, személyigazolvány száma, lakcímkártya száma, adószám, lakcím – célszerű, de nem feltétel az ügyvezetőt a tagok közül kiválasztani.

A KFT. alapítása esetén nem szükséges feltétlenül könyvvizsgáló igénybevétele. Abban az esetben sem szükséges könyvvizsgáló, ha pénz helyett ingatlan, követelés, vagy más vagyontárgy kerül törzstőkeként rendelkezésre bocsátásra Kft. alapításhoz. **Könyvvizsgáló alkalmazása** csak a SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti esetekben szükséges, így pl.: évi 200 millió forint bevétel, vagy 50 alkalmazott felett.

A KFT. alapítása és a szükséges engedélyek

A cégvezetőknek különös figyelmet kell fordítaniuk **az esetleg szükséges szakhatósági-, telephely és egyéb működési engedélyek beszerzésére.** Bizonyos tevékenységek **csak megfelelő szakmai végzettségek** birtokában folytathatóak. Nem szükséges ezekkel a bizonyítványokkal a cégvezető(k)nek rendelkeznie, elég, ha a vállalkozásával, munka- vagy megbízási jogviszonyban van egy erre alkalmas személy.

Ezeken túlmenően szükség szerint egyéb adatok (telephely, kézbesítési megbízott, könyvvizsgáló stb.) **ismerete is szükséges a megfelelő iratok elkészítéséhez**, ill. a bejegyzéshez. A 2006. július 1-én életbe lépett az új Gt. (2006. évi IV. tv.) rendelkezései szerint **hitelt érdemlően igazolni kell a székhely**, illetve **szükség szerint a telephely és fióktelep bejelentésének és használatának jogosultságát**.

A korlátolt felelősségű társaság alapításakor (csakúgy, mint egyéb gazdasági társaságoknál) **szükséges egy olyan cégnév, amely még nem foglalt, vagy nem hasonlít a megtévesztésig egy másik már bejegyzett társaság cégnevéhez**. Az egyértelmű különbözőség csak akkor állapítható meg, ha az ügynevezett közönséges vagy átlagos figyelem mellett is első pillantásra vagy hallásra is egyértelműen kizárható az összetéveszthetőség.

A korlátolt felelősségű társaság elnevezést – vagy annak „KFT.” rövidítését – a társaság cégnevében fel kell tüntetni.

A társasági szerződésben elég csak a főtevékenységet meghatározni.³⁶ Valamennyi gyakorolni kívánt tevékenységet be szükséges jegyezni és bejelenteni a cégjegyzékbe. A **TEÁOR 08** nevű dokumentum (a tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszerének rövidítése) rögzíti azokat az ágazati TEÁOR kódokat, amelyeket fel lehet venni a társasági szerződésbe. A tevékenységi körök száma nincs limitálva, mindazonáltal nem javasolt túl sok tevékenységi kör felvétele.

A társasági szerződés szerződésminta használatával is elkészíthető, amelyet minden tagnak alá kell írni. Kivétel, hogy meghatalmazott is aláírhat a tag helyett, amennyiben meghatalmazása közokiratba, vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba van foglalva. Az aláírt szerződésmintát ellenjegyzéssel kell ellátni.

A társaságnak a legfőbb szerve a taggyűlés³⁷. A taggyűlést legalább **évente egyszer össze kell hívni**. A társaság ügyeinek intézését és a társaság képviselőit a tagok közül vagy kívülálló személyek köréből választott egy vagy több ügyvezető³⁸ látja el.

³⁶ 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról 119.§–140.§

³⁷ 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról 149.§–148.§

³⁸ 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról 149.§–151.§

Ha a társaság tagjainak száma egy főre csökkent, a társaság nem szűnik meg, hanem egyszemélyes társaságként, az arra vonatkozó szabályok alkalmazásával tovább működik.

A többszemélyes és egyszemélyes kft esetében is igaz, hogy a társaság a tagok javára **a társaság saját tőkéjéből kizárólag osztalék és osztalékelőleg címen teljesíthet kifizetést a SZÁMVITELI TÖRVÉNYBEN meghatározott feltételek fennállása esetén.** Osztalékra jogosult a tag, amennyiben az osztalékfizetésről döntő taggyűlés időpontjában a tagjegyzékben szerepel, amennyiben a társasági szerződés eltérően nem rendelkezik. A tagok részére teljesítendő osztalék nem pénzbeli vagyoni értékkel bíró juttatás is lehet, ha a társasági szerződés lehetőséget ad erre.

Az **egyszerűsített eljárásban létrehozott cég egyik hátránya, hogy osztalékelőleget nem lehet felvenni.** Osztalékelőleg kizárólag abban az esetben fizethető ki, ha a tagok vállalják annak visszafizetését, amennyiben később a SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolóból kiderül, hogy a osztalékfizetésre nincs lehetőség a tőkevédelmi szabályok alapján.

Az egyszemélyes KFT.³⁹

A társaságot egy tag, illetve **más egyszemélyes KFT.** is alapíthatja, ilyenkor nem társasági szerződés, hanem alapító okirat készül. Létrejöhet továbbá úgy is, hogy a már működő társaság valamennyi üzletrészenek tulajdonát egy tag szerzi meg. **Ha a társaság tagjainak száma egy főre csökkent, a társaság nem szűnik meg, hanem egyszemélyes társaságként tovább működik. Amennyiben a társaság legkésőbb egy éven belül nem jelent be új tagot, akkor a korábbi társasági szerződését alapító okira-ra kell módosítani.**

Egyszemélyes KFT. alapítása esetén a cégbírósághoz történő bejelentés előtt **elegendő csupán 100 000 forint** tőkét a társaság rendelkezésére bocsátani, míg **a fennmaradó részt** (tehát további minimum 400 ezer forintot) **egy éven belül kell szolgáltatni.**

³⁹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 167.§-170.§

Az egyszemélyes KFT. esetében – néhány törvényi kivételtől eltekintve – a többszemélyes társaságokra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az egyszemélyes kft esetén könyvvizsgáló alkalmazása a 2006 júliusa óta hatályos törvény szerint már nem kötelező.

Az egyszemélyes társaság tagja, és ügyvezetője ugyancsak korlátozottan felelős a társaság kötelezettségeiért.

A székhelyként használni kívánt ingatlan tulajdonosától (és ha ilyen is van: hasznélvezőjétől) egy **hozzájárulói nyilatkozatot** kell kérni.

KFT. alapítása több tulajdonossal

Több tulajdonossal alapított korlátozott felelősségű társaságot előre meghatározott összegű törzsbetétekből álló (minimum 500 ezer forintos) **törzstőkével** (jegyzett tőkével) **lehet alapítani**, és a **tagok kötelezettsége** a társasággal szemben a **törzsbetéteik szolgáltatására** és a **társasági szerződésben** esetleg megállapított **egyéb vagyoni hozzájárulás szolgáltatására terjed ki**. A társaság kötelezettségeiért – törvényben meghatározott kivétellel – a tag nem felel.

A tulajdonosi kör, a társasági vagyon és a törzsbetétek

A többszemélyes társaság alapításánál, először is el kell dönteni, hogy milyen összegű törzsbetéttel kívánnak részt venni a tagok társaságban. **100 ezer forintnál nem lehet kevesebb a KFT-ben egy tag törzsbetéte**, illetve a **törzsbetétnak 10 ezer forinttal oszthatónak kell lenni**. A törzsbetét nem feltétlenül tükrözi a szavazati arányokat, valamint eredményből való részesedést (társasági szerződésben meg lehet állapodni úgy, hogy az előbb említett kérdésekben a törzsbetétek arányától eltérnek).

Fontos, hogy ha **50–50%-os tulajdoni arányban** hozzák létre a társaságot, akkor az szinte minden esetben azt jelenti, hogy csak **egyhangúlag** lehet döntéseket hozni, (pl.: nem lehet például megszüntetni a társaságot, ha a másik tag nem akarja)

A bejegyzését követően a tagok jogait és a társaság vagyonából őket megillető hányadot az **üzletrész** testesíti meg. **Azonos mértékű üzletrészhez azonos tagsági jogok fűződnek**.

Minden tagnak csak egy üzletrésze lehet. Az üzletrész át-ruházható írásbeli szerződéssel, bár ezt a társasági szerződésben korlátozni lehet, avagy feltételhez lehet kötni.

A **társaság törzstőkéje** az egyes tagok törzsbetéteinek összességéből áll. A törzsbetét a tagok vagyoni hozzájárulása, amely pénzbeli betétből, illetve nem pénzbeli betétből áll. A törzstőke összege nem lehet kevesebb ötszázezer forintnál. Az új szabályozás szerint a **kötelező készpénzbevétel aránya megszűnt**, így KFT-t kizárólag apporttal is lehet alapítani, melynek tárgya bármilyen vagyoni értékkel rendelkező forgalomképes dolog, illetve szellemi alkotás, valamint vagyoni értékű jog lehet.

A **cégbejegyzési kérelem benyújtásáig a tagok kötelesek a pénzbeli hozzájárulás legalább 50%-át befizetni.** A be nem fizetett részt a bejegyzéstől számított egy éven belül kell rendezni, amelynek esedékességéről és módjáról a felek a társasági szerződésben rendelkeznek.

Akkor **kötelező a KFT. alapítás idején a teljes apportot rendelkezésre bocsátani**, ha értéke eléri legalább a törzstőke felét. Egyéb esetekben a cégbejegyzéstől számított 3 éven belül kell beszolgáltatni.

Azok a társasági tagok, akik valamely tag nem pénzbeli betétjét tudomásuk ellenére a szolgáltatáskori értéket meghaladó értékkel fogadtatták el a társasággal, vagy akik a KFT. alapítás során egyébként csalárd módon jártak el, **korlátlanul és egyetemlegesen felelnek** minden ebből eredő kárért.

A személyes közreműködés feltételez valamilyen jogviszonyt a társasággal: **a KFT. tagjai főszabály szerint csak tőkeszolgáltatásra kötelezettek.** A társaság **nem működhet ügyvezető nélkül.** Az ügyvezetői feladatokat **megbízási viszonyban**, vagy **munkaviszonyban** lehet ellátni. **Ügyvezető lehet a társaság tagja is.**

Ha a társaságnak **több ügyvezetője** van, akár **mindegyikük önállóan is képviselheti a céget.** **Együttes cégjegyzésre** is van lehetőség, amikor a társaság képviselőtében tett nyilatkozat csak akkor érvényes, ha azt az ügyvezető aláírja.⁴⁰

⁴⁰ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 119.§–140.§

A KFT. megszűnése⁴¹

A taggyűlésnek legalább **háromnegyedes szótöbbséggel** hozott határozata szükséges a társaság megszűnésének elhatározásához. A társaság **jogutód nélküli megszűnése esetén** a hitelezők kielégítését követően **fennmaradó vagyon a társaság tagjai között felosztható.**

Fontos szabály, hogy amennyiben a **KFT. tagjainak száma egy főre** csökken, úgy a társaság nem szűnik meg, hanem egyszemélyes társaságként tovább működik. Amennyiben azonban a társaság egy éven belül nem jelent be új tagot, úgy a társasági szerződést alapító okiratra kell módosítani.

⁴¹ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 165.§-166.§

7. A RÉSZVÉNYTÁRSASÁG⁴²

A **részvénytársaság** (RT) olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott számú és névértékű részvényekből álló alaptőkével (jegyzett tőkével) alakul, és amelynél a tag (részvényes) kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért – törvényben meghatározott kivétellel – a részvényes nem felel.

A részvénytársaság **zárt körben** vagy **nyilvánosan alapítható**, működési formája lehet zártkörű vagy nyilvános. Részvénytársaság – zártkörű vagy nyilvános működési formában – létrejöhet a törvény szerinti átalakulással is.⁴³

A zártkörűen működő részvénytársaság

Zártkörű működésről akkor beszélünk, **ha a részvénytársaság részvényei nem kerülnek nyilvános forgalomba hozatalra**, vagy ha a részvénytársaság nyilvánosan forgalomba hozott részvényeit **nyilvános ajánlattétel útján már nem értékesítik**, illetve azokat a **szabályozott piacról kivezették**.

Tilos a zártkörűen működő RT. részvényeseit, illetve jegyzett tőkéjét nyilvános felhívás útján gyűjteni. A zártkörűen működő részvénytársaságok **alapszabálya korlátozhatja** a részvények átruházás útján történő megszerzését (meghatározhatja például azt, hogy kiknek adható el).

A részvénytársaság elnevezésének tükrözni kell működési formáját: „zártkörűen működő részvénytársaság”, rövidítve „ZRT.”.

⁴² 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 171.§–176.§

⁴³ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 172.§

A nyilvánosan működő részvénytársaság

Nyilvánosan működik az a részvénytársaság, amelynek **részvényei** az értékpapírokra vonatkozó **külön törvényben meghatározott feltételek szerint részben vagy egészben nyilvánosan kerülnek forgalomba hozatalra**. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a részvényeket **eladásra kínálják a nyomtatott sajtóban**, és az ott **megjelölt időben és helyen bárki jegyezheti, megvásárolhatja** őket.

A részvénytársaság elnevezésének tükrözni kell működési formáját: „nyilvánosan működő részvénytársaság”, rövidítve „NYRT.”.

A hitelezőkkel szemben maguk az RT. részvényesei nem felelnek, ezért csak jelentős alaptőkével alapítható. **Az alaptőke valójában az összes részvény névértékének összege**. Az alaptőke összege **nyilvánosan működő részvénytársaság** esetében nem lehet kevesebb, mint **20 millió forint, zártkörűen működő részvénytársaságnál** nem lehet kevesebb, mint **5 millió forint**.

A részvénytársaság pénzbeli hozzájárulás nélkül, nem pénzbeli hozzájárulással (apporttal) is alapítható. Nem pénzbeli hozzájárulás azaz az apport lehet bármilyen vagyoni értékkel rendelkező dolog (ingó és ingatlan), szellemi alkotás (pl. vagyoni értékű műszaki, gazdasági, szervezési ismeret, azaz know-how), vagyoni értékű jog (pl. a cég jó hírneve, azaz goodwill-je), és apportálható az adós által elismert, vagy jogerős bírósági határozaton alapuló követelés is. **A tag munkavégzésre vagy más személyes közreműködésre, illetve szolgáltatás nyújtására irányuló kötelezettségvállalását nem pénzbeli hozzájárulásként figyelembe venni nem lehet**.

A részvénytársaság **hitelezőit** védi az a szabály, amely szerint nem pénzbeli hozzájárulás szolgáltatása esetén – a törvényben meghatározott esetek kivételével – az alapszabályhoz mellékelni kell a könyvvizsgáló, illetve más szakértő (a továbbiakban: könyvvizsgáló) jelentését, amely tartalmazza a nem pénzbeli hozzájárulás leírását és értékelését – ezzel összefüggésben a könyvvizsgáló arra vonatkozó megállapítását, hogy a nem pénzbeli hozzájárulásnak az alapítók által előzetesen megállapított értéke egyensúlyban van-e az ellenében adandó részvények számával, névértékével – valamint az alkalmazott értékelési szempontok ismertetését.

A részvénytársaság választott **könyvvizsgálója** a nem pénzbeli hozzájárulás értékének előzetes felülvizsgálatára nem jogosult.

Nincs szükség a könyvvizsgálói jelentésre, ha a nem pénzbeli szolgáltatást nyújtó részvényes a szolgáltatás időpontjához képest három hónapnál nem régebbi, SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolóval rendelkezik, amely a hozzájárulás értékét tartalmazza, vagy ha a nem pénzbeli hozzájárulás olyan értékpapírokból áll, amelyek piaci értéke megállapítható. **A könyvvizsgáló jelentését az igazgatóság a bejegyzési kérelem benyújtásával egyidejűleg a Céglakóhelyben közzéteszi.**

A létesítő okiratban meg kell határozni

- a gazdasági **társaság cégnevét és székhelyét;**
- a gazdasági társaság **tagjait**, mégpedig – ha a törvény másképp nem rendelkezik – **nevük** (cégnevük) és **lakóhelyük** (székhelyük), jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság cégjegyzékszámának (nyilvántartási számának) **feltüntetésével;**
- a gazdasági társaság azon tevékenységeit, amelyeket a **társaság a cégjegyzékben feltüntetni kíván;**
- a társaság **jegyzett tőkéjét**, az egyes tagok vagyoni hozzájárulását, valamint a jegyzett tőke **rendelkezésre bocsátásának módját és idejét;**
- a társaság **képviselését**, ideértve a **cégjegyzés** módját;
- a tagok (részvényesek) által kijelölt **első vezető tisztségviselők**, illetve – ha a társaságnál működik felügyelőbizottság, illetve könyvvizsgáló – az **első felügyelőbizottsági tagok** és az **első könyvvizsgáló** nevét (lakóhelyét, székhelyét), továbbá jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság cégjegyzékszámát (nyilvántartási számát);
- a gazdasági társaság működésének **időtartamát, ha a társaságot határozott időre alapítják;**
- **mindazt, amit e törvény az egyes társasági formáknál kötelezően előír.** (2006. ÉVI IV. TV. 12. § (1) BEKEZDÉS)

A gazdasági társaság „**főprofiljába**” tartozó tevékenység a társaság főtevékenysége. A társaság létesítő okiratában és cégadataiban **kizárólag egy főtevékenység feltüntetésére van lehetőség.**

A társaság a főtevékenységen kívül folytathat más olyan tevékenységet is, amelyet jogszabály nem tilt.

Ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály – ide nem értve az önkormányzati rendeletet – hatósági engedélyhez köti, a gazdasági társaság e tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg, illetve végezheti.

Képesítéshez kötött tevékenységet, ha jogszabály – ide nem értve az önkormányzati rendeletet – kivételt nem tesz, gazdasági társaság csak akkor folytathat, ha e tevékenységben személyesen közreműködő tagjai, munkavállalói, illetve a társasággal kötött tartós polgári jogi szerződés alapján a társaság javára tevékenykedők között legalább egy olyan személy van, aki a jogszabályokban foglalt képesítési követelményeknek igazolt módon megfelel.

A részvénytársaság tulajdonosi szerve a közgyűlés. A szavazat mértéke a névértékhez igazodik. A közgyűlést – ha törvény másképp nem rendelkezik – **az igazgatóság hívja össze.**⁴⁴

A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik többek között

- döntés az alapszabály megállapításáról és módosításáról;
- döntés az RT. működési formájának megváltoztatásáról;
- az RT. átalakulásának és jogutód nélküli megszűnésének elhatározása;
- az igazgatóság tagjainak, illetve a vezérigazgatónak, továbbá a felügyelőbizottság tagjainak és a könyvvizsgálónak a megválasztása, visszahívása, díjazásának megállapítása;
- mérleg jóváhagyása;
- döntés osztalékelsőleg fizetéséről;
- döntés az alaptőke felemeléséről és leszállításáról;
- döntés minden olyan kérdésben, amit törvény vagy az alapszabály a közgyűlés kizárólagos hatáskörébe utal.

A korlátolt felelősségű társasághoz hasonlóan a ZRT. is működhet egyszemélyes társaságként.

⁴⁴ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 231.§–242.§, 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 302.§–307.§

A részvénytársaság ügyvezető szerve az **igazgatóság**⁴⁵. Az igazgatóság legalább három, legfeljebb tizenegy természetes személy tagból áll, elnökét maga választja tagjai közül. Az **igazgatóság elnökének**, illetve **tagjának tisztsége** erre irányuló **munkaviszony keretében** nem látható el. Az igazgatóság jogait és feladatait testületként gyakorolja. Az igazgatóság tagjainak egymás közötti feladat- és hatáskör megosztásáról az igazgatóság által elfogadott ügyrendben kell rendelkezni. Az **igazgatóság tagjai a részvénytársaság közgyűlésén tanácskozási joggal vesznek részt**. A részvénytársaság SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolójának és az adózott eredmény felhasználására vonatkozó javaslatnak az előterjesztése az igazgatóság feladata. Az igazgatóság az ügyvezetésről, a társaság vagyoni helyzetéről és üzlet-politikájáról az alapító okiratban (alapszabályban) meghatározott gyakorisággal, de legalább évente egyszer a közgyűlés, három havonta a **felügyelő bizottság** részére jelentést készít.

Részvénytípusok, részvényfajták⁴⁶

Az RT.-ben a **részvénytípusok, részvényfajták** testesítik meg a tagsági jogokat. **A nyomdai úton előállított részvény átruházása** a részvény hátoldalára vagy a részvényhez csatolt lapra (toldatra) írt teljes vagy üres forgatmány útján történik.

A nyomdai úton előállított részvényeket a technika fejlődésével lassan felváltják az úgynevezett **dematerizált részvények**, amelyek elektronikus úton létrehozott, rögzített, továbbított és nyilvántartott, az értékpapírokra vonatkozó külön törvényben meghatározott tartalmi kellékeit azonosítható módon tartalmazó adatösszesség, amelynek nincs sorszáma.

Dematerializált részvény esetén **a részvényes nevét, valamint az azonosításhoz szükséges egyéb adatait az értékpapír-forgalmazó által a részvényes javára vezetett értékpapírszámla tartalmazza**. A dematerializált részvény **átruházása az értékpapírszámlán történő terhelés, illetve jóváírás útján történik**.

⁴⁵ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 243.§–247.§, 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 308.§–312.§

⁴⁶ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 177.§–183.§, 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 198.§–201.§

Azt a személyt kell a részvény tulajdonosának tekinteni, akinek értékpapírszámláján a részvényt nyilvántartják.

Azokat a részvényeket, amelyek **nem térnek el az általánostól** és a részvény **névértéke szerinti, arányos részvényesi jogokra jogosítanak, törzsrészvényeknek** nevezzük. Ettől eltérő részvények valamiben különböznek, ezeket elsőbbségi, dolgozói, kamatozó vagy visszaváltható részvényeknek nevezzük.

Az **elsőbbségi részvény** azt jelenti, hogy a törzsrészvények tulajdonosaihoz képest valamivel több joguk van e részvény tulajdonosainak. Az alapszabály az elsőbbségi részvényfajtaán belül meghatározhat:

- osztalékelsőbbséget,
- a részvénytársaság jogutód nélkül történő megszűnése esetén a felosztásra kerülő vagyonból történő részesedés elsőbbségét (likvidációs hányadhoz fűződő elsőbbség),
- a szavazati joggal összefüggő elsőbbséget,
- vezető tisztségviselő vagy felügyelőbizottsági tag kijelölésére vonatkozó elsőbbséget,
- elővásárlási jogot biztosító, valamint
- külön törvényben meghatározott egyéb elsőbbségi jogot biztosító részvényosztályt

Az alapszabály rendelkezhet olyan elsőbbségi részvény kibocsátásáról, amely ezekből az **elsőbbségi jogosultságokból egyidejűleg többet testesít meg.**

Az **osztalékelsőbbséget biztosító részvény** a részvényesek között felosztható adózott eredményből a más részvényfajta, illetve részvényosztályba tartozó részvényeket megelőzően, illetve azoknál kedvezőbb mértékben jogosít osztalékra.

A **dolgozói részvény** intézménye azt a célt szolgálja, hogy a munkavállalók is a tulajdonhoz való kötődéssel érezzék magukénak a munkáltatójukat, a részvénytársaságot. A teljes, illetve rész-munkaidős munkavállalók számára bocsátható ki kedvezményesen vagy akár ingyenesen a jogviszonyuk fennállásának időtartamára. A szűkebb alanyi körből fakadó sajátosságok miatt e részvényfajta csak korlátozottan forgalomképes.

A dolgozói részvény **lehet törzsrészvény**, de lehetőség van arra, hogy a részvénytársaság olyan dolgozói részvény kibocsátásáról határozzon, amely a részvényesek között felosztható adózott eredményből – az osztalékelsőbbséget biztosító részvényt követően – a más részvényfajtába, illetve részvényosztályba tartozó részvényeket megelőzően jogosít osztalékra. Alapszabály rendelkezhet olyan dolgozói részvény kibocsátásáról is, amely vezető tisztségviselő kijelölésére vonatkozó elsőbbségi jogot is megtestesít.

A részvény lehet **kamatozó részvény** is, ami **a betét és a részvény kombinációja**. A kamatozó részvény tulajdonosát a részvény névértéke után, a tárgyévi adózott eredményből, illetve a szabad eredménytartalékkal kiegészített tárgyévi adózott eredményből a részvényen feltüntetett módon számított kamat illeti meg.

Nem fizethető a részvényesnek kamat, ha ennek következtében a részvénytársaság saját tőkéje a számviteli jogszabályok szerint számított módon nem érné el a részvénytársaság alaptőkéjét. A kamatozó részvény tulajdonosát a kamaton felül a részvényhez fűződő valamennyi jog megilleti, ideértve az osztalékhoz való jogot is. Kamatozó részvény az alaptőke 10%-át meg nem haladó mértékében hozható forgalomba.

Ha a részvénytársaság alapító szabálya lehetőséget ad arra, akkor az alaptőke 10%-át meg nem haladó mértékben olyan névre szóló részvény is kibocsátható, amely a részvénytársaságnak vételi jogot, a részvényesnek eladási jogot biztosít, ez a **visszaváltható részvény**. A vételi, illetve eladási jog gyakorlásának feltételeit a részvénytársaság alapszabályában kell a részvények kibocsátását megelőzően meghatározni azzal, hogy a részvénytársaság csak olyan részvény vonatkozásában élhet vételi jogával vagy teljesítheti a részvényes eladási jogából fakadó kötelezettségeit, amelyekre vonatkozóan a részvényes a teljes névértéket, illetve kibocsátási értéket megfizette, a nem pénzbeli hozzájárulást pedig a részvénytársaság rendelkezésére bocsátotta. A feltételek meghatározása során az alapszabály eltérhet **a POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV vételi jogra vonatkozó rendelkezéseitől**.

Az RT. megszűnik⁴⁷

- ha gazdasági társaság működésének időtartamát – határozott alapítási idő esetén – letelik,
- ha az alaptőke jegyzett tőke alá csökken,
- ha nincs jogutódja,
- végelszámolási eljárás, felszámolási eljárás, csődeljárás során.

⁴⁷ 2006. ÉVI IV. TÖRVÉNY A GAZDASÁGI TÁRSASÁGOKRÓL 277.§-278.§

8. A SZÖVETKEZET

A **szövetkezet** az alapszabályban meghatározott **összegű részjegytőkével alapított, a nyitott tagság és a változó tőke elvei szerint működő, jogi személyiséggel rendelkező szervezet**, amelynek célja a tagjai gazdasági, valamint más társadalmi (kulturális, oktatási, szociális, egészségügyi) szükségletei kielégítésének elősegítése.⁴⁸

Szövetkezetet **minimum hét alapító tag, részjegy⁴⁹ jegyzésének kötelezettségével alapíthat**. Az alapítók belföldi és külföldi természetes személyek, jogi személyek, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaságok egyaránt lehetnek. A jogi személyek és jogi személyiség nélküli gazdasági társaság tagok együttesen nem haladhatják meg a taglétszám felét. Természetes személyként szövetkezeti tag a gyakorú lehet (aki már betöltötte a 18. életévét), vagy az a 14. életévét betöltött kiskorú, akinek törvényes képviselője ehhez hozzájárult. A szövetkezetbe tilos tagokat nyilvános felhívás útján gyűjteni.

Az alapítását az alapító tagok részvételével tartott alakuló közgyűlés határozza el. A közgyűlés megválasztja a levezető elnököt, a jegyzőkönyvvezetőt és a jegyzőkönyv két hitelesítőjét; kimondja a szövetkezet megalakulását és elfogadja az alapszabályát. Az alakuló közgyűlés állapítja meg, hogy a tagok a részjegytőke teljesítésére kötelezettséget vállaltak.

⁴⁸ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKÉRŐL 7.§

⁴⁹ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKÉRŐL 44.§

Döntenek (nyílt szavazással) az **ügyvezető elnök személyéről, az igazgatóságának elnökéről és tagjairól**, továbbá (titkos szavazással) **a felügyelő bizottság** elnökéről és tagjairól. Megválasztja a szövetkezet könyvvizsgálóját, akinek működése a SZÁMVITELI TÖRVÉNY vagy az alapszabály rendelkezéseivel kell, hogy összhangban legyen. Végül pedig megállapítja a fentiekben említettek díjazását. A közgyűlés a határozatait **egyszerű szótöbbséggel hozza, az alapszabály elfogadásához** azonban kell **valamennyi alapító tag egyetértő szavazata**.

A részjegy pénzbeli ellenértékének alapításkori hányadát a bankszámlára történő befizetéssel, az alapítást követően pedig házipénztárba vagy bankszámlára való befizetéssel kell teljesíteni.

Az alakuló közgyűlésről⁵⁰ **jegyzőkönyvet kell felvenni**, melyet a levezető elnök, a **jegyzőkönyvvezető**, valamint a jegyzőkönyv **két hitelesítője** ír alá. Ekkor fogadják el az alapszabályt, amit minden tagnak alá kell írnia. Az alapszabályt és módosítását közokiratba vagy ügyvéd által ellenjegyzett okiratba kell foglalni. Ezt a szabályt kell alkalmazni a jegyzőkönyvbe foglalt alapszabály módosítás esetén is.

Az **alapszabály**⁵¹ a szövetkezet szervezetének, működésének és gazdálkodásának alapokmánya. Ennek **tartalmaznia kell**

- a szövetkezet célját;
- a cégnevet;
- székhelyét;
- főtevékenységét, illetve az engedélyköteles tevékenységeket is;
- a részjegy névértékét, azok számát, a részjegytőke nagyságát;
- a szövetkezet tagjainak jogait és kötelezettségei tartalmazó szabályokat;
- a szövetkezet szervezetére és a közösségi alapra vonatkozó szabályokat;
- a közgyűlés hatáskörét, összehívásának a módját;
- a szavazati jog gyakorlásának feltételeit és módját;

⁵⁰ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKREŐL 11.§–13.§

⁵¹ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKREŐL 14.§

- az igazgatóság létszámát, hatáskörét;
- az első igazgatóság elnökének és tagjainak nevét és lakóhelyét;
- az első Felügyelő Bizottság elnökének és tagjainak nevét és lakóhelyét;
- a szövetkezet működésének időtartamát, ha határozott időre alapítják;
- a kilépés bejelentésének feltételeit;
- a szövetkezet képviselőjének és cégjegyzésének a módját;
- a tagfelvétel és kizárás szabályait;
- a pótbefizetés és a tagi kölcsön feltételeit;
- a befektető tagra vonatkozó szabályokat;
- a szövetkezet és a tag gazdasági együttműködésére vonatkozó feltételeket.

A szövetkezet alapítását⁵² az alapszabály elfogadásától számított 30 napon belül be kell jelenteni a szövetkezet székhelye szerint illetékes megyei, adott esetben a fővárosi bírósághoz, mint cégbírósághoz. A szövetkezet a cégbejegyzés iránti kérelem benyújtását követően végezhet gazdasági tevékenységet.

A tagok a részjegytőke alapszabályban meghatározott mértékét, de legalább harminc százalékát az alapítást követő 8 napon belül kötelesek befizetni, illetőleg a nem pénzbeli hozzájárulás teljes egészét szolgáltatni kell. **A szövetkezetet csak a befizetési (szolgáltatási) kötelezettség teljesítését követően szabad bejegyezni**⁵³. Aki e kötelezettségét határidőben nem teljesíti, nem válhat a szövetkezet tagjává. A cégbejegyzés során e személyt figyelmen kívül kell hagyni. A szövetkezet a cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre.

Ha a bíróság a szövetkezet **bejegyzési kérelmét jogerősen elutasítja**, a szövetkezet köteles **a gazdasági tevékenységét megszüntetni**. A tagok a szövetkezet jogutód nélküli megszűnésére

⁵² 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKRŐL 10.§

⁵³ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKRŐL 15.§–136§

irányadó szabályok szerint kötelesek helytállni. Ha valamely tevékenység folytatását jogszabály hatósági engedélyhez köti, a szervezet e tevékenységét csak az engedély birtokában kezdheti meg, illetve végezheti.

Képesítéshez kötött tevékenységet, ha jogszabály kivételt nem tesz, szervezet csak akkor folytathat, ha e tevékenységben személyesen közreműködő tagjai, munkavállalói, illetve a szervezettel kötött tartós polgári jogi szerződés alapján a szervezet javára tevékenykedők között legalább egy olyan személy van, aki a jogszabályokban foglalt képesítési követelményeknek megfelel.

Azok, akik a cégbejegyzés megtörténte előtt saját nevükben, de a szervezet javára eljárak, korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a vállalt kötelezettségekért. A felelősség kizárása vagy korlátozása harmadik személlyel szemben hatálytalan.

A SZÖVETKEZET SZERVEI

1. A szervezet közgyűlése⁵⁴

A szervezet közgyűlése a tagok összességéből álló közgyűlés, amelyet évente legalább egyszer össze kell hívni (ha az alapszabály eltérő helyet nem állapít meg, akkor az ülést a szervezet székhelyén kell megtartani).

A közgyűlés hatáskörébe tartozik különösen

- az alapszabály módosítása;
- az igazgatóság elnökének és tagjainak, valamint a felügyelő bizottság elnökének és tagjainak megválasztása, visszahívása, tiszteletdíjuk megállapítása;
- a könyvvizsgáló megválasztása, visszahívása, díjazásának megállapítása;
- a szervezeti vagyon egy részének közösségi alappá történő minősítése, valamint döntés a közösségi alap felhasználásának főbb elveiről.

⁵⁴ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEK RŐL 20.§

A közgyűlés dönt

- a SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámoló elfogadásáról;
- az adózott eredmény felhasználásáról;
- az alapszabályban meghatározott esetekben a tag kizárásáról, illetőleg a tagot kizáró határozat felülvizsgálatáról;
- a vezető tisztségviselő elleni kártérítési per megindításáról, a belépésről, illetve a kilépésről;
- a szövetkezetet érintő legfontosabb kérdésekről: az egyesülésről, szétválásról, gazdasági társasággá történő átalakulásról, illetve a jogutód nélküli megszűnésről;
- a csődeljárási kérelem benyújtásáról, a felszámolás kezdeményezéséről;
- a befektető tagok felvételéről, illetve a pótbefizetés elrendeléséről;
- és mindarról, amit a törvény vagy alapszabály a közgyűlés hatáskörébe utal.

A közgyűlés összehívása

- az igazgatóság hívja össze, a napirend közlésével, a megjelölt időpont előtt legalább 15 nappal, írásban;
- ha az alapszabály lehetővé teszi, a közgyűlést hirdetményi úton is össze lehet hívni, meghatározva a hirdetmény közzétételének helyét és idejét;
- a meghívónak vagy hirdetménynek tartalmaznia kell:
 - a szövetkezet cégnevét és székhelyét;
 - a közgyűlés időpontját és helyét;
 - részközgyűlések tartása esetén az erre a körülményre történő utalást;
 - a közgyűlés napirendjét;
 - határozatképtelenség esetére a megismételt közgyűlés időpontját, helyét; a közgyűlés későbbi időpontban történő esetleges folytatásának időpontját.

A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell felvenni, aminek tartalmaznia kell

- a közgyűlés megtartásának helyét, időpontját;
- a levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető, valamint a jegyzőkönyv hitelesítésére megválasztott tagok nevét;
- a közgyűlés határozatképességének megállapításához szükséges adatokat;
- a közgyűlés napirendjének megállapítását, illetőleg azoknak az ügyeknek a számbavételét, amelyeket az erre vonatkozó indítvány ellenére nem vettek napirendre és a közgyűlés által meghozott döntéseket;
- a szavazás eredményére vonatkozó adatokat;
- a közgyűlés által elutasított javaslatokat, valamint azokat a nyilatkozatokat, amelyeknek a jegyzőkönyvbe vételét kérték.

A jegyzőkönyv mellékletét képezi a jelenléti ív, valamint a képviseleti meghatalmazásokat tartalmazó okiratok. A jegyzőkönyvet az alapszabályban a megválasztott levezető elnök, a jegyzőkönyvvezető és a jegyzőkönyvet hitelesítő két szövetkezeti tag írja alá.

2. Küldöttgyűlés⁵⁵

A mennyiben a szövetkezet tagjainak száma az ötszáz főt meghaladja, az alapszabály küldöttgyűlés működését írhatja elő, amelyben meg kell határozni a küldötteknek a taglétszámhoz viszonyított arányát, megválasztásuk módját és megbízatásuk időtartamát, annak figyelembevételével, hogy a küldöttek létszáma ötvennél kevesebb nem lehet. A küldöttgyűlésen a szövetkezet bármely más tagja részt vehet.

A küldöttgyűlés hatáskörére és eljárására egyebekben **közgyűlésre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni egy kivétellel:** a határozatképességhez legalább a küldöttek kétharmadának a jelenléte szükséges, és az írásbeli szavazás nem alkalmazható, illetve határozatképtelenség esetén 15 napon belül újabb küldöttgyűlést kell összehívni.

⁵⁵ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKRŐL 28.§

3. A szövetkezet vezető tisztségviselői⁵⁶

A szövetkezet vezető tisztségviselői az **igazgatóság elnöke** és **tagjai**, illetőleg az **ügyvezető elnök**. A megbízásuk az érintett személy által való elfogadással jön létre. A vezető tisztségviselő a szövetkezet belső működése körében a szövetkezettel, illetve annak szerveivel, valamint más tisztségviselőivel kapcsolatos feladatait csak személyesen láthatja el, képviseletnek nincs helye.

Nem lehet vezető tisztségviselő

- aki nem tagja a szövetkezetnek;
- nem a jogi személy tag képviselője;
- akit a bíróság cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezett;
- akit bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen végrehajtható szabadságvesztésre ítélték;
- akit valamely foglalkozástól jogerős ítélettel eltiltottak;
- aki olyan szövetkezetben vagy gazdasági társaságnál, amelyet a cégjegyzékből megszüntetési eljárás során töröltek, vezető tisztségviselő volt;
- aki olyan szövetkezetben vagy gazdasági társaságnál, amelyet felszámolási eljárás folytán megszüntettek, a felszámolást megelőző két évben vezető tisztségviselő volt, a felszámolás befejezésétől számított két évig;
- nem lehet vezető tisztségviselő a szövetkezettel azonos főtevékenységet végző gazdasági társaságban.

A szövetkezet igazgatóságának elnöke és tagja, illetőleg az ügyvezető elnök nem lehet egyidejűleg a felügyelő bizottság tagja, valamint nem lehetnek tagjai, akik egymásnak a közeli hozzátartozói – a (további) összeférhetlenség(e)ket az alapszabályban is rögzíteni szükséges.

⁵⁶ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKRŐL 29.§–34.§

Megszűnik a vezető tisztségviselő megbízatása

- a megbízatás időtartamának lejártával; a vezető tisztségviselő halálával;
- lemondással; a közgyűlés általi visszahívással;
- a tagsági jogviszony megszűnésével (kivéve, ha a tisztség ellátásához tagsági jogviszony nem szükséges);
- ha az összeférhetetlenséget vagy kizáró okot annak felmerülésétől számított harminc napon belül nem szünteti meg.

4. Igazgatóság⁵⁷

A szervezetet ügyvezetését és képviselét az alapszabályban meghatározott létszámú, de **legalább háromtagú igazgatóság** végzi. Ötven főnél kisebb taglétszámú szervezetben az alapszabály igazgatóság helyett **ügyvezető elnöki tisztséget rendszeresíthet**, aki az igazgatóság hatáskörében jár el. Az igazgatóság elnökét és tagjait a közgyűlés az alapszabály rendelkezése szerint **határozott időre választja**, ahol a **munkáltatói jogokat a közgyűlés gyakorolja**.⁵⁸

Az igazgatóság **határozatképes**, ha a tagok kétharmada, de legalább két fő jelen van. Határozatait a jelenlévők egyszerű többségével hozza meg. Az igazgatóság üléseit az elnök vagy az általa megbízott igazgatósági tag hívja össze. Az igazgatóság ügyrendjét maga állapítja meg.

Az igazgatóság jogait és feladatait **testületként gyakorolja**. Hatáskörébe tartozik a döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket törvény vagy az alapszabály nem utal a közgyűlés vagy a felügyelő bizottság hatáskörébe és gondoskodik a közgyűlés összehívásáról, valamint a közgyűlési döntések előkészítéséről és végrehajtásáról. **Köteles** a tevékenységéről, a szervezet vagyoni helyzetéről, üzletpolitikájáról az alapszabályban meghatározott gyakorisággal, de legalább évente egy alkalommal a közgyűlésnek és három havonként a felügyelő bizottságnak beszámolni. Az igazgatóság köteles szabályzatot elfogadni a munkáltatói jogok gyakorlásáról.

⁵⁷ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKÉRŐL 35.§–36.§

⁵⁸ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKÉRŐL 41.§

5. Az igazgatóság elnöke és tagjai

A szövetkezetet az **igazgatóság elnöke, valamint az igazgatóság tagjai képviselik** harmadik személyekkel szemben, továbbá bíróságok és más hatóságok előtt. Az igazgatóság elnökének és az igazgatóság tagjának cégjegyzési joga önálló. Az igazgatóság által erre felhatalmazott munkavállalók cégjegyzésének érvényességéhez két képviseleti joggal rendelkező személy együttes aláírása szükséges.

A közgyűlés határozata korlátozhatja az igazgatóság képviseleti jogát az alapszabályban meghatározott esetekben a korlátozás harmadik személyekkel szemben hatálytalan. A korlátozás megsértéséből eredő károkért az igazgatóság tagjai a szövetkezettel szemben egyetemlegesen felelnek.

6. Felügyelő bizottság

A közgyűlés az alapszabályban meghatározott létszámú, de legalább háromtagú **felügyelő bizottságot**⁵⁹ hoz létre, amelynek tagjait **határozott** vagy **határozatlan időre választja**. Húsz főnél kisebb taglétszámú szövetkezetnél az alapszabály lehetővé teheti, hogy felügyelő bizottság helyett a szövetkezet egyik tagja lássa el a felügyelő bizottság feladatait.

A felügyelő bizottság hatásköre

- a szövetkezet szerveinek működésével és a gazdálkodással kapcsolatos bármely ügyet megvizsgálhat;
- a vezető tisztségviselőktől, a tagoktól, a munkavállalóktól a szövetkezet tevékenységéről felvilágosítást kérhet, amely nem tagadható meg;
- a tagjai tanácskozási joggal részt vehetnek bármely testületének ülésén;
- legalább évente egyszer beszámol a közgyűlésnek;
- a szövetkezet irataiba betekinthet;
- felhívhatja az igazgatóságot, hogy az a jogszabályoknak, az alapszabálynak vagy más szabályzatnak megfelelően járjon el;

⁵⁹ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKRŐL 37.§–39.§

- indítványozhatja az igazgatóság egészének vagy egyes tagjainak a visszahívását, felelősségre vonását, és a közgyűlés összehívását;
- összehívhatja a közgyűlést, ha az igazgatóság nem tesz eleget erre vonatkozó kötelességének;
- az igazgatóság jogszabályba ütköző vagy a szövetkezet érdekeit súlyosan sértő működése esetén haladéktalanul összehívja a közgyűlést.

A felügyelő bizottság **határozatképes**, ha a tagjainak kétharmada, de legalább két fő jelen van. **Határozatait a jelenlévők egyszerű többségével hozza meg.** A felügyelő bizottság üléseit az elnök vagy az általa megbízott tag hívja össze. A felügyelő bizottság az ügyrendjét maga állapítja meg. A szövetkezet testületei és vezető tisztségviselői kötelesek a felügyelő bizottság indítványairól az alapszabályban meghatározott időn belül határozni, illetve állást foglalni.

7. Könyvvizsgáló⁶⁰

A szövetkezet közgyűlése határozott vagy határozatlan időre könyvvizsgálót választ. Megbízatásának időtartama nem lehet rövidebb, mint a szövetkezet SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolóját tárgyaló következő közgyűlésig terjedő időtartam. Könyvvizsgálóvá az választható, aki az erre vonatkozó jogszabályok szerint a könyvvizsgálók nyilvántartásában szerepel, amennyiben gazdálkodó szervezet, meg kell jelölnie azt a tagját, vezető tisztségviselőjét vagy munkavállalóját, aki a könyvvizsgálatért személyében is felelős. A személyében felelős könyvvizsgáló helyettesítésére helyettes könyvvizsgáló is kijelölhető.

A könyvvizsgáló feladataira a könyvvizsgálói tevékenységre irányadó törvények rendelkezéseit kell alkalmazni, de kiemelt feladata, hogy

- gondoskodjon a SZÁMVITELI TÖRVÉNYBEN meghatározott könyvvizsgálat elvégzéséről;
- megállapítsa, hogy a szövetkezet SZÁMVITELI TÖRVÉNY szerinti beszámolója megfelel-e a jogszabályoknak;
- megbízható és valós képet ad-e a szövetkezet vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetéről, működésének eredményéről.

⁶⁰ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKÉRŐL 40.§

A könyvvizsgáló hatásköre

- betekinthez a szövetkezet könyveibe;
- a vezető tisztségviselőktől, a felügyelő bizottság tagjaitól és a szövetkezet munkavállalóitól felvilágosítást kérhet;
- a szövetkezet bankszámláját, pénztárát, értékpapír- és áruállományát, szerződéseit megvizsgálhatja;
- a közgyűlésen köteles részt venni;
- és részt vehet az igazgatóság, valamint a felügyelő bizottság ülésein.

A szövetkezet megszűnése⁶¹

A szövetkezet **a cégjegyzékből való törléssel szűnik meg**. A szövetkezet **ezen túl megszűnik, ha**

- az alapszabályban meghatározott időtartam eltelt;
- a közgyűlés elhatározza a jogutód nélküli, vagy jogutódlással való megszűnését;
- tagjainak száma az e törvényben meghatározott szám (7 fő) alá csökken és hat hónapon belül nem jelentenek be megfelelő számú új tagot a cégbíróságon;
- a cégbíróság megszűntnek nyilvánítja;
- a bíróság felszámolási eljárás során megszünteti.

⁶¹ 2006. ÉVI X. TÖRVÉNY A SZÖVETKEZETEKRŐL 91.§–94.§

9. A NONPROFIT SZERVEZETEK

9.1. Az egyesület és a köztestület

A **társadalmi szervezetek** alapításának és működésének részletes szabályairól a POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYV és a CIVIL TÖRVÉNY rendelkeznek.

9.1.1. Az egyesület⁶²

Az egyesület jogi személy, és létrejöttéhez bírósági nyilvántartásba vétel szükséges. Az egyesület olyan Magyarországon önkéntesen létrehozott, önkormányzattal rendelkező szervezet, amely az alapszabályában meghatározott célra alakul, nyilvántartott tagsággal rendelkezik, és céljának elérésére szervezi tagjai tevékenységét. Az egyesület jogi személy.

Az **alapításához** az szükséges, hogy legalább tíz alapító tag a szervezet megalakítását kimondja, alapszabályát megállapítsa, ügyintéző és képviseleti szerveit megválassza.

Az egyesület minden olyan tevékenység végzése céljából alapítható, amely összhangban áll az ALKOTMÁNNYAL, és amelyet törvény nem tilt. Természetesen amennyiben az egyesület közhasznú jogállást kíván megszerezni, tevékenységének meghatározásakor figyelemmel kell lennie a CTV. megfelelő szakaszaira. Érvényesül az a szabály, hogy egyesület elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható, de célja megvalósítása, gazdasági feltételeinek biztosítása érdekében gazdasági-vállalkozási tevékenységet is folytathat.

⁶² 1959. ÉVI IV. TÖRVÉNY A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVRŐL 61.§–64.§

Ezzel összefüggésben lényeges kiemelni, hogy az egyesület tartozásaiért kizárólag saját vagyonával felel. Az egyesület vagyona elsősorban a tagok által fizetett díjakból, jogi személyek és magánszemélyek felajánlásaiból, hozzájárulásaiból képződik. A tagok – a tagdíj megfizetésén túl – az egyesület tartozásaiért saját vagyonukkal nem felelnek. Az egyesület alapítását és működését törvény azonban nem köti vagyoni feltételekhez, és az egyesületek jellemzően nem rendelkeznek olyan vagyontárgyakkal, melyek jogvita esetén az ellenérdekelt fél anyagi követelésének teljesítését biztosíthatnák. Az egyesületekkel történő szerződéskötés során erre érdemes figyelemmel lennünk.

Az egyesület alapításához az szükséges, hogy

- legalább 10 alapító tag**
- az egyesület megalakítását kimondja,**
- az egyesület alapszabályát elfogadja,**
- az ügyintéző és a képviseleti szerveit megválassza,**
- és Magyarországon székhellyel rendelkezzen.**

Az egyesület megalapítását követően kérni kell annak **nyilván- tartásba vételét**. Az egyesület nyilvántartásba vétele nem tagadható meg, ha az egyesület alapszabályában foglalt célok és tevékenységek nem ellentétesek az ALAPTÖRVÉNNYEL, és alapítói eleget tettek a törvényben előírt követelményeknek.⁶³

Az egyesület megalakításához az alapító tagoknak **alakuló ülést kell tartaniuk**, amelyről **jegyzőkönyv** készül és amelyen elfogadják az egyesület alapszabályát. Az **egyesület alapszabálya** az abban meghatározott célkitűzéseknek megfelelően biztosítja a szervezet működését, elősegíti a tagok jogainak és kötelességeinek érvényesülését.

Az alapszabályban rendelkezni kell

- Nevéről:** Az egyesület nevének különböznie kell azoknak a korábban nyilvántartásba vett egyesületeknek a nevéől, amelyek azonos területen tevékenykednek.

⁶³ 11/2012. (II. 29.) KIM RENDELET

- **Céljáról:** Az egyesülési jog gyakorlása nem irányulhat a hatalom erőszakos megszerzésére vagy gyakorlására, illetőleg kizárólagos birtoklására, nem valósíthat meg bűncselekményt és bűncselekmény elkövetésére való felhívást, valamint nem járhat mások jogainak és szabadságának sérelmével. Az egyesület egyebekben minden olyan tevékenység végzése céljából alapítható, amely összhangban áll az Alkotmánnyal és amelyet törvény nem tilt. Az egyesület elsődlegesen gazdasági-vállalkozási tevékenység végzése céljából nem alapítható, továbbá az egyesülési jog alapján fegyveres szervezet nem hozható létre.
- **Székhelyéről:** A székhelyként használni kívánt ingatlan tulajdonosának hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az egyesület az adott ingatlant székhelyként használhassa.
- **Szervezetéről:** Az egyesületnek rendelkeznie kell legfőbb szervvel, továbbá ügyintéző és képviselői szervvel. Az alapszabálynak meg kell állapítania, hogy mely kérdések tartoznak a legfőbb szerv hatáskörébe. Az egyesület legfőbb szerve a tagok összessége (taggyűlés) vagy a tagok által – az alapszabályban meghatározottak szerint – közvetlenül vagy közvetett úton legfőbb szervként választott testület.
- **A tagsági jogviszony keletkezésének és megszűnésének módjáról és feltételeiről.**

A nyilvántartásba vétel iránti kérelmet erre rendszeresített formanyomtatványon kell benyújtani a bírósághoz, amelyhez az alábbi iratokat kell csatolni:

- a társadalmi szervezet alakuló ülésének a **jegyzőkönyvét;**
- a társadalmi szervezet alakuló ülésének a **jelenléti ívét** a tagok nevével, lakóhelyével és aláírásával;
- a társadalmi szervezet **alapszabályát;**
- a társadalmi szervezet **ügyintéző és képviselői szerve tagjainak** a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó **nyilatkozatát;**
- a **székhelyhasználat** jogcímét igazoló okirat másolatát;

- szükség szerint a **felügyelő szerv** tagjainak a **tagság elfogadására** és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó **nyilatkozatát**;
- **egyéb csatolt iratokat**;
- **szükség szerint csatolt pótlapokat**.

Az egyesülethez megalakulása után – az alapszabályban meghatározott feltételekkel – **szabadon lehet csatlakozni**, illetve a tagok szabadon kiléphetnek az egyesületből. **A tagság létszáma ugyanakkor nem csökkenhet a megalakuláshoz szükséges minimum létszám, azaz 10 fő alá.**

Az egyesület tagja

- részt vehet az egyesület tevékenységében és rendezvényein,
- választhat és választható az egyesület szerveibe,
- köteles eleget tenni az alapszabályban meghatározott kötelességeinek,
- nem veszélyeztetheti az egyesület céljának megvalósítását,

Az egyesület legfőbb szervét szükség szerint, de legalább évenként egyszer össze kell hívni. A legfőbb szervet össze kell hívni akkor is, ha azt a bíróság elrendeli, illetve ha azt a tagok legalább egytizede vagy az alapszabályban ettől eltérően meghatározott hányada – az ok és a cél megjelölésével – kéri. A legfőbb szerv ülése személyes részvétellel elektronikus úton is lefolytatható, ha a legfőbb szerv tagjainak személyazonossága az igénybe vett elektronikus úton megfelelően igazolható, dokumentálható és ennek lehetőségét és módját a létesítő okirat rögzíti.

Az egyesület ügyintéző és képviseleti szerve a tagok által ilyen célból – az alapszabályban meghatározottak szerint – **közvetlenül vagy közvetett úton választott testület** (elnökség) vagy személy.

A társadalmi szervezet legfelsőbb szervének hatáskörébe tartozik

- az alapszabály megállapítása és módosítása;
- az éves költségvetés, illetve az előző évről szóló számviteli beszámoló elfogadása, ha törvény eltérően nem rendelkezik;
- az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának elfogadása;

- az egyesület más egyesülettel való egyesülésének, szétválásának vagy feloszlásának kimondása;
- az ügyintéző és képviseleti szerv tagjainak megválasztása és visszahívása;
- döntés mindazokban az ügyekben, amelyeket az alapszabály a legfőbb szerv kizárólagos hatáskörébe utal;
- az egyesület éves költségvetésének megállapítását, a számviteli beszámoló elfogadását és az ügyintéző és képviseleti szerv éves beszámolójának megtárgyalását az alapszabály – a legfőbb szerv helyett – a szervezet más szervére bízhatja.

Az egyesület ügyintéző és képviseleti szervének tagja az lehet,

- aki legalább korlátozottan cselekvőképes, kivéve, ha a cselekvőképességét a bíróság a képviseleti joggal érintett ügycsoportban korlátozta, és
- a közügyek gyakorlásától nincs eltiltva, és aki
- magyar állampolgár, vagy
- a SZABAD MOZGÁS ÉS TARTÓZKODÁS JOGÁVAL RENDELKEZŐ SZEMÉLYEK BEUTAZÁSÁRÓL ÉS TARTÓZKODÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNYBEN meghatározottak szerint a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkeznek, vagy
- a HARMADIK ORSZÁGBELI ÁLLAMPOLGÁROK BEUTAZÁSÁRÓL ÉS TARTÓZKODÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY hatálya alá tartozik, és bevándorolt vagy letelepedett jogállású, illetve tartózkodási engedéllyel rendelkezik.

Az egyesület mint civil szervezet működése felett az ügyészség az ÜGYÉSZSÉGRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY rendelkezései szerint törvényességi ellenőrzést gyakorol.

Az egyesület megszűnik, ha

- az egyesület egy másik egyesülettel egyesül (összeolvad, beolvad);
- a legfőbb szerve a feloszlásáról határoz;
- a bíróság feloszlata;
- a törvényességi ellenőrzési eljárás eredményeképpen a bíróság megszünteti vagy megállapítja megszűnését;
- a fizetéseképtelensége miatt indult eljárásban a bíróság megszünteti;
- az egyesületet a nyilvántartásból törlik.

Az egyesület alapszabálya vagy törvény eltérő rendelkezése hiányában a megszűnt egyesületnek a hitelezői igények kielégítése után megmaradt vagyona a civil szervezetek támogatására való felhasználás céljából a Nemzeti Együttműködési Alapot illeti meg.

9.1.2. A köztestület⁶⁴

A köztestület önkormányzattal és nyilvántartott tagsággal rendelkező szervezet, amelynek létrehozását törvény rendeli el. **A köztestület sok szempontból igen hasonló a társadalmi szervezethez, a köztestület azonban olyan jogi személy, amely csak közfeladatot láthat el, és nem önkéntesen jön létre, hanem alapítását törvény rendeli el.** Köztestület különösen a Magyar Tudományos Akadémia, a gazdasági, illetve a szakmai kamara.

A köztestület fajtái

- kamarák (szakmai kamarák, gazdasági kamarák),
- Magyar Tudományos Akadémia,
- gazdasági közigazgatás köztestületei (hegyközségek, Magyar Szabványügyi Testület, Nemzeti Akkreditáló Testület),
- egyéb (önkéntes tűzoltóság, MOB, országos sportszövetségek).

9.2. Az alapítvány és a közalapítvány

9.2.1. Az alapítvány⁶⁵

Az alapítvány az alapítók által meghatározott cél megvalósítására létrejött jogi személy, amely az alapító, illetve az alapítást követően csatlakozók által biztosított vagyonnal rendelkezik.

Az **alapítvány** a nyilvántartásba vételt követően, mint jogalany szinte teljesen elválik az **alapítótól**, és erre tekintettel a bíróság a bejegyzési eljárás során kiemelten vizsgálja, hogy az alapítvány működésére ne legyen az alapító meghatározó befolyással.

⁶⁴ 1959. ÉVI IV. TÖRVÉNY A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVRŐL 65.§

⁶⁵ 1959. ÉVI IV. TÖRVÉNY A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVRŐL 74/A.§–74/G.§

Alapítványt egyedül, vagy akár többen közösen is létrehozhatnak, alapító lehet bármely magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.

Az alapítóknak az alapítvány javára a célja megvalósításához szükséges vagyont kell rendelkezniük. Az alapító okiratban a vagyon összegét pontosan meg kell határozni, ez **Magyarországon jelen pillanatban minimum 100 000 forint.** Több alapító esetében külön-külön kell megjelölni az egyes alapítók által rendelkezésre bocsátott vagyon összegét. Az alapításkor a vagyon egyaránt állhat pénzből, ingó dolgokból és ingatlanból, illetve ezek hozadékából vagy vagyoni értékű jogokból.

A nyilvántartásba vételi eljárás során a bíróság kifejezetten vizsgálja, hogy **a vagyon a tartós közérdekű cél elérését lehetővé teszi-e** és az alapítvány nyilvántartásba vételekor a cél eléréséhez szükséges vagyon az alapítvány **rendelkezésére áll-e.**

Az alapítvány vagyona az alapító vagyontól elkülönül, arról az alapítónak véglegesen le kell mondania. A jogi személy alapítvány függetlenedik alapítójától, a saját maga által vállalt kötelezettségeiért saját vagyonával, önállóan felel. A bejegyzett alapítvány vagyonának felhasználása tekintetében az alapító az alapítvány kezelő szerve részére utasításokat nem adhat.

Az alapítvány bírósági nyilvántartásba vétellel jön létre. Az alapítványt a bíróság, a székhelye szerint illetékes törvényszék veszi nyilvántartásba. A bíróság a nyilvántartásba vétel iránti kérelmet nem utasíthatja el, amennyiben az megfelel a törvényi előírásoknak. Az alapítvány tevékenységét a nyilvántartásba vételről szóló határozat jogerőre emelkedése napján kezdheti meg.⁶⁶

A nyilvántartásba vételre irányuló kérelmet a bírósághoz az alapítónak kell beadnia az erre rendszeresített formanyomtatványon⁶⁷, arra az alapító okiratban megjelölt kezelő szerv (kuratórium) tagjai nem jogosultak. Több alapító esetében kérelmezőként az alapítók együttesen, egyikük pedig a többi alapító meghatalmazása alapján

⁶⁶ 11/2012. (II. 29.) KIM RENDELET

⁶⁷ 12/1990. (VI. 13.) IM RENDELET 3. SZÁMÚ MELLÉKLETE

járhat el. Az alapító, illetve alapítók természetesen meghatalmazott (pl.: ügyvéd) útján is eljárhatnak. A nyilvántartásba vételi eljárás folyamán az alapító az alapítványt bármikor visszavonhatja, a nyilvántartásba vétel megtörténte után viszont erre már nincs lehetőség.

A nyilvántartásba vételi kérelemhez az alábbi okiratokat kell csatolni

- az alapítvány **alapító okiratát;**
- az alapítvány **képviselő szerve** (szervezete) tagjainak a tagság elfogadására és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó **nyilatkozatát;**
- igazolás az alapítvány céljára rendelt **vagyon rendelkezésre bocsátásáról;**
- a **székhelyhasználat** jogcímét igazoló **okirat** másolatát;
- szükség szerint a **felügyelő szerv tagjainak a tagság elfogadására** és a jogszabályban meghatározott követelményekre vonatkozó **nyilatkozatát;**
- **állami alapító által alapított alapítvány** (közalapítvány), illetve állami alapító által **államháztartáson kívüli alapítóval közösen alapított alapítvány** esetén a kezelő szervezetbe tagként az **állami alapító részéről való jelölésről készült okirat hiteles másolatát.**

Az alapítvány alapító okiratának legalább az alábbi kötelező elemeket kell tartalmaznia

- **Az alapítvány neve:** Az alapítvány nevének különböznie kell azoknak a korábban nyilvántartásba vett alapítványoknak a nevétől, amelyek azonos területen tevékenykednek.
- **Az alapítvány célja:** Az alapítvány célja mindig csak valamely tartós, közérdekű cél lehet.
- **Az alapítvány céljára rendelt vagyont és annak felhasználási módja:** Az alapító okiratnak nem kell részletekbe menően szabályozni a vagyon felhasználásának szabályait, de annak elveit egyértelműen ki kell jelölnie. Az alapító okiratból ki kell tűnnie, hogy az alapítványi célok megvalósítása érdekében a kezelő szerv

milyen módon, milyen döntések során és döntési mechanizmussal használja fel a vagyont.

- **Az alapítvány székhelye:** A székhelyként használni kívánt ingatlan tulajdonosának hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az alapítvány az adott ingatlant székhelyeként használhassa.

Típusa szerint nyílt és a zárt alapítvány különböztethető meg

- **Nyílt alapítvány** esetén az alapító lehetővé teszi, hogy az alapítványhoz a törvényben biztosított módon **bárki csatlakozhasson**. Ez esetben elégséges, ha az alapító csak a működés megkezdéséhez szükséges vagyont bocsátja az alapítvány rendelkezésére, számítva arra, hogy a csatlakozók által növekszik majd az alapítvány vagyona és így az alapítvány meg fogja tudni valósítani tartós közérdekű célját.
- **Zárt alapítvány** esetén az alapító a vagyont úgy bocsátja az alapítvány rendelkezésére, hogy az összeg, illetve **vagyon csatlakozással nem növelhető**. Ilyen esetben az induló vagyont csak annak hozadéka, az esetleges vállalkozói tevékenységből befolyt jövedelem növelheti. A Ptk. a zárt alapítványt tekinti alapesetnek, ezért **amennyiben az alapító nyílt alapítványt kíván létrehozni, úgy arról az alapító okiratban rendelkezni kell**.

Az alapító az alapító okiratot indokolt esetben – az alapítvány nevének, céljának és vagyonának sérelme nélkül – **módosíthatja**, de egyebekben az alapítvány **működésébe nem szólhat bele**. Az alapító olyan lényeges módosításról nem határozhat, amely az alapítvány vagyonát elvonná, a célját megváltoztatná vagy szűkítené, vagy az alapítványt az eredeti alapítói szándéktól eltérő módon vagy korábbi időpontban megszüntetné.

Az alapítvány, mint civil szervezet működése felett az ügyészség az ÜGYÉSZSÉGRŐL SZÓLÓ TÖRVÉNY rendelkezései szerint törvényességi ellenőrzést gyakorol.

Az alapítványt annak kezelő szerve képviseli. A kezelő szerv az alapítvány általános ügydöntő, ügyvezető és képviselő szerve, kezeli az alapítvány vagyonát és képviseli az alapítványt hatóságok előtt és harmadik személyekkel szemben. **Az alapító** – az alapító okiratban – **kijelölheti a kezelő szervet**. Ha az alapító

az alapítvány kezelésére külön szervezetet hoz létre – **kuratórium** – az alapító okiratban rendelkeznie kell annak összetételéről és meg kell jelölnie az alapítvány képviselőjére jogosult személyt, ha pedig a képviselőre többen jogosultak, úgy a képviselői jog gyakorlásának módját, illetőleg terjedelmét is. **A kuratóriumi tagok kijelölése szólhat határozatlan időre, meghatározott időtartamra, vagy valamely feltétel bekövetkezéséig terjedő időre.** Nem jelölhető ki, illetve nem hozható létre olyan kezelő szerv, amelyben az alapító – közvetlenül vagy közvetve – az alapítvány vagyonának felhasználására meghatározó befolyást gyakorolhat, annak azonban **nincs akadálya, hogy az alapító a kuratórium egyik tagja vagy elnöke legyen.** Amennyiben az alapító nem jelölt ki kezelő szervet, úgy arról a bíróság gondoskodik.

Az alapítvány az alapító halálával nem szűnik meg, hanem jogi személyként tovább működik. Az alapítvány kizárólag a nyilvántartásból való törléssel szűnik meg.

A bíróság az alapítványt a nyilvántartásból törli, ha

- az alapító okiratban meghatározott cél megvalósult, idő eltelt, feltétel bekövetkezett,
- a bíróság az alapítványt megszünteti vagy más alapítvánnyal való egyesítését rendeli el,
- a bíróság az alapítványt akkor szünteti meg, ha céljának megvalósítása lehetetlenné vált, illetőleg ha jogszabály-változás folytán a bejegyzést meg kellene tagadnia,
- a bíróság az alapító kérelme alapján az alapítványt megszünteti, ha az alapítvány céljainak megvalósítása lehetetlenné vált,
- a bíróság az alapítványt akkor is megszüntetheti, ha a kezelő szerv tevékenységével az alapítvány célját veszélyezteti és az alapító – a bíróság felhívása ellenére – a kijelölést nem vonja vissza és kezelőként más szervet nem jelöl ki.

A megszünt alapítvány esetében az alapító okirat rendelkezésének hiányában a bíróság a Nemzeti Együttműködési Alap támogatására fordítja a megszünt alapítvány vagyonát.

Az alapító az alapító okiratban rendelkezhet arról, hogy az alapítvány megszűnése esetén a még meglévő vagyont milyen célra kelljen fordítani.

Az alapítvány nyilvántartására, felügyeletére, törvényességi ellenőrzésére, továbbá csőd-, végelszámolási és felszámolási eljárására, megszüntetésére az EGYESÜLÉSI JOGRÓL, A KÖZHASZNÚ JOGÁLLÁSRÓL, VALAMINT A CIVIL SZERVEZETEK MŰKÖDÉSÉRŐL ÉS TÁMOGATÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY rendelkezéseit kell alkalmazni az alapítványokra vonatkozó, ott meghatározott eltérésekkel.

9.2.2. Közalapítvány⁶⁸

A közalapítvány egy olyan speciális alapítvány, amelyet az Országgyűlés, a Kormány, valamint a helyi önkormányzat vagy kisebbségi önkormányzat képviselő-testülete közfeladat ellátásának folyamatos biztosítása céljából hoz létre.

A közalapítvány alapítására jogosult szerv alapítványt csak közalapítványként hozhat létre. Közfeladat a jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett közérdekből, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is.

Közalapítvány létrejöhet úgy is, hogy az alapítvány a teljes vagyont – alapítójának hozzájárulásával – azonos célú közalapítvány létesítése érdekében az arra jogosult szervnek felajánlja. Ha a közalapítvány alapítására jogosult az ajánlatot elfogadja, a közalapítványt az alapítvány alapítójával közösen hozza létre. A közalapítvány létrehozásával az alapítvány megszűnik, jogutódja a közalapítvány, amelynek alapítói az alapítót megillető jogosultságokat, – ha az alapító okirat eltérően nem rendelkezik – együttesen gyakorolják.

A közalapítványhoz – ha törvény eltérően nem rendelkezik – bárki feltétel nélkül **csatlakozhat**, az alapító okirat azonban előírhatja, hogy a csatlakozás elfogadásához a kezelő szerv jóváhagyása szükséges.

⁶⁸ 2006. évi LXV. TÖRVÉNY AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL SZÓLÓ 1992. ÉVI XXXVIII. TÖRVÉNY ÉS EGYES KAPCSOLÓDÓ TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSÁRÓL 1.§.

A bíróság a közalapítványt az alapító kérelmére nem peres eljárásban **megszünteti**, ha a közfeladat iránti szükséglet megszűnt vagy a közfeladat ellátásának biztosítása más módon, illetőleg más szervezeti keretben hatékonyabban megvalósítható. A közalapítvány megszűnése esetén a közalapítvány vagyona – a hitelezők kielégítése után – az alapítót illeti meg, aki köteles azt a megszűnt közalapítvány céljához hasonló célra fordítani és erről a nyilvánosságot megfelelően tájékoztatni.

A PTK. 74/G.§-A szabályozta 2006. augusztus 24. előtt, de deregulációra (jogi értelemben a jogi (túl)szabályozottság mértékének csökkentését jelenti. Két válfaja van: a technikai és az érdemi dereguláció.) került sor átmeneti, továbbélő szabályokkal, ez azt jelenti, hogy a még létező közalapítványok alapítványként megszorító szabályokkal működhetnek.

Ma az ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL SZÓLÓ 1992. ÉVI XXXVIII. TÖRVÉNY ÉS EGYES KAPCSOLÓDÓ TÖRVÉNYEK MÓDOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ 2006. ÉVI LXV. TÖRVÉNY és egyes kapcsolódó törvények módosításáról tartalmazza ezeket a megszorító szabályokat.

9.3. A nonprofit gazdasági társaságok

Magyarországon a közhasznú társaság 2007. július 1-jéig volt alapítható. A 2007. július 1-jén a cégnyilvántartásba bejegyzett vagy bejegyzés alatt álló közhasznú társaság 2009. június 30-ig a közhasznú társaságokra irányadó szabályok szerint működhetett tovább. A közhasznú társaság a 2007. július 1-jét követő két éven belül dönthetett arról, hogy **társasági szerződése módosításával nonprofit korlátolt felelősségű társaságként működik tovább**, más nonprofit gazdasági társasággá alakul át vagy jogutód nélküli megszűnik. Ha a közhasznú társaság a döntését nem jelentette be **2009. június 30-ig a cégbíróságnak, a cégbíróság törvényességi felügyeleti intézkedésként köteles a közhasznú társaságot megszüntetnie nyilvánítani.**

A Gt. szerint gazdasági társaság nem jövedelemszerzésre irányuló közös gazdasági tevékenység folytatására is alapítható. Ez a **nonprofit gazdasági társaság**. A gazdasági társaság nonprofit jellegét

a gazdasági **társaság cégnevében a társasági forma megjelölésénél** fel kell tüntetni. **Nonprofit gazdasági társaság bármely társasági formában alapítható és működtethető.** Tehát például ha valaki nonprofit KFT.-t alapít akkor a KFT.-re vonatkozó szabályokat kell alkalmazni a például a taggyűlés összehívására, működésére, a határozathozatal rendjére is. **A társaság alapítására, működésére a Gt. szabályait kell alkalmazni – ami a jegyzet GAZDASÁGI TÁRSASÁGOK fejezetében megtalálható.**

Nonprofit gazdasági társaság **üzletszerű gazdasági tevékenységet csak kiegészítő jelleggel folytathat.** A gazdasági társaság tevékenységéből származó **nyereség a tagok** (részvényesek) **között nem osztható fel,** az a gazdasági társaság vagyonát gyarapítja.

A nonprofit gazdasági társaság a CIVIL TÖRVÉNYBEN meghatározottak szerint közhasznú jogállású lehet, ha megfelel a követelményeknek és a **közhasznú jogállást a Cégbíróság bejegyezte.** **A nonprofit gazdasági társaság a létrejöttét követően is kezdeményezheti közhasznú jogállásának megállapítását** – amelyet a cégbíróság a létesítő okiratban tartalmi követelményeinek elbírálását követően – **köteles nyilvántartásba venni, ha**

- **közszolgáltatási szerződést kötött és**
- **a kérelmező magánokiratban vállalja a Ctv. szerinti közhasznúsági feltételek teljesítését.**

Ha a nonprofit gazdasági társaság két lezárt üzleti év adatai alapján vállalása ellenére **sem teljesíti a CIVIL TÖRVÉNYBEN szerinti feltételeket,** a két év vonatkozásában, vagy ha a létrejöttét követő két éven belül **jogutód nélkül megszűnik,** a működés teljes időtartamára – visszamenőlegesen – **társasági adófizetési kötelezettsége keletkezik** az összes bevételre, mint adóalapra vetítve, függetlenül a bevétel forrásától. Ezen adófizetési kötelezettség, valamint az adóalap semmilyen jogcímen nem csökkenthető (Gt).

A közhasznú jogállás megtartására a nonprofit gazdasági társaságoknak továbbra is lehetősége van 2014. május 31-ig. Legkésőbb e dátumot követően a CIVIL TÖRVÉNYBEN 32. §-A szerinti feltételeknek kell megfelelniük. A hosszútávú „**közhasznú státusz**” megőrzése

érdekében **meg kell felelniük a Ctv. szerinti közhasznú szervezetekkel szembeni követelményeknek, amelyek vázlatosan:**

- közhasznú tevékenység,
- kettős könyvvitel,
- beszámoló-készítés,
- megfelelő erőforrás,
- megfelelő társadalmi támogatottság és
- létesítő okiratba foglalt szükséges kellékek.

A nonprofit gazdasági társaság nem alakulhat át nyereségérdekeltségű gazdasági társasággá, hiszen a nonprofit gazdasági társaság lényege veszne el az átalakulással, a nonprofit feladat ellátása nem lenne így biztosított. **Nonprofit gazdasági társaság csak másik nonprofit gazdasági társasággal egyesülhet, vagy több nonprofit gazdasági társasággá válhat szét.**

A nyereségérdekeltségű céggé való átalakulásra már csak azért sincs lehetőség, mert a nonprofit gazdasági társaság létesítő okiratában arról is rendelkezni kell, hogy a nonprofit célt szolgáló vagyon egy esetleges megszűnés esetén milyen feladatra használható. A társasági szerződés rendelkezésének hiányában a Cégbíróság a nonprofit gazdasági társaság megmaradt vagyonát a Nemzeti Együttműködési Alap támogatására fordítja.

9.4. Egyéb nonprofit szervezetek

A Ctv. és a PTK. új rendelkezése szerint természetes személyek nem gazdasági érdekű közös céljaik előmozdítására és közösségi célú tevékenységük összehangolására vagyoni hozzájárulás nélkül is létrehozhatnak társaságot, ez a **civil társaság**.

A civil társaság esetében a polgári jogi társaságra vonatkozó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy **a társaságot a társasági szerződésben ügyvitelre kijelölt tag kivételével bármely tag azonnali hatállyal indokolás nélkül felmondhatja,** a tag halála, illetve felmondása esetén a társaság csak akkor szűnik meg, ha ezáltal a tagok száma egy főre csökken.

A civil társaság egyrészt nem végez gazdálkodó tevékenységet, másrészt nem jogi személy, így semmiféleképpen nem köteles (és nem is tud) adószámot kiváltani (mivel nem képes a státuszából kifolyólag adóköteles tevékenységet végezni). A civil társaságra nem vonatkoznak a CIVIL TÖRVÉNYNEK a csőd, felszámolás, végelszámolás, törvényességi ellenőrzés, nyilvántartás, gazdálkodás, könyvvizetés, beszámolás témákra vonatkozó előírásai.

A 2011. ÉVI CLXXXI. TÖRVÉNY A CIVIL SZERVEZETEK BÍRÓSÁGI NYILVÁNTARTÁSÁRÓL ÉS AZ EZZEL ÖSSZEFÜGGŐ ELJÁRÁSI SZABÁLYOKRÓL 69.§ kiter a törvény alkalmazására az 36. EGYÉB SZERVEZETEK fejezetében. A fejezet alapján a törvényt „*a párt, a sportról szóló törvény alapján működő szervezet, a kölcsönös biztosító egyesület, a szakszervezet, a köztestület, a magánnyugdíjpénztár, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztár, a hitelintézetek önkéntes betétbiztosítási, illetve intézményvédelmi alapja, a Munkavállalói Résztulajdonosi Program szervezet és az európai területi együttműködési csoportosulásról szóló törvény szerint alapított európai területi társulás*” esetében akkor kell alkalmazni, ha a szervezetre irányadó törvény eltérően nem rendelkezik.

9.5. A közhasznúság

A magyarországi nonprofit szervezetek típusait, jellegét és gazdálkodását tekintve változatos. A típusai, létrehozása, gazdálkodása, nyilvántartása, a szolgáltatásokat igénybe vevők, stb. számos jogszabály érinti. A fejezet betekintést kíván nyújtani a hazai nonprofit szervezetek (alapítvány, az egyesület, az egyesülési jog alapján létrejött egyéb szervezetek, nonprofit KFT., valamint egyéb közhasznú szervezetek) általános ismereteibe.

A közhasznúság

A szervezetek megismeréséhez elsőként tisztázni kell a közhasznúság fogalmát. Az irányadó magyar jogszabályokban találkozhatunk a „közérdekű”, a „közhasznú” és a „közcéltű” jelzők összesített valamint önálló használatával – ezek a jelzők „írják körül” magát a fogalmat és a fogalommal együtt végzett konkrét tevékenységet is.

A CTV. hatálya a PTK. alapján létrehozott alapítványokra és egyesületekre, valamint ezen kívül az összes a közhasznú jogállást megkapó (civil) szervezetekre is kiterjed.

A közhasznú jogállás⁶⁹ a közhasznú nyilvántartásba vétellel jön létre. A „közhasznúság” megállapításához és megszerzéséhez elsődlegesen a CTV. rendelkezései az irányadóak. A törvény felsorolja a közhasznú szervezetté minősítés többlet feltételeit.

A közhasznú jogállás, valamint annak megszerzésének a feltételeit a CTV. már pontosítja, amely alapján két különálló feltételnek kell önmagában megfelelni a szervezetnek a jogállás megállapítására⁷⁰:

- az erőforrások,
- a társadalmi támogatottság feltétele.

Az erőforrás-feltételnek akkor felel meg a szervezet, ha a három erőforrás-feltétel közül legalább egynek megfelel, azaz

- az átlagos éves bevétele meghaladja az egymillió forintot, vagy
- a két év egybeszámított adózott eredménye (tárgyévi eredménye) nem negatív, vagy
- a személyi jellegű ráfordításai (kiadásai) – a vezető tisztségviselők juttatásainak figyelembevételével – eléri az összes ráfordítás (kiadás) egynegyedét.

Bármelyik feltétel teljesülése esetén vélelmezi a jogalkotó a **megfelelő erőforrást**, ugyanakkor a **megfelelő erőforrásnak az elmúlt két lezárt üzleti év átlagában kell teljesülnie.**

A társadalmi támogatottság megfelelőségét akkor vélelmezi a jogalkotó, ha

- a felajánlott 1%-os összegekből kiutalt összeg eléri az összes bevétel 2%-át (kivéve a CTV. 54.§ alapján szerzett bevételeket), vagy
- a közhasznú tevékenység érdekében felmerült költségek, ráfordítások eléri az összes ráfordítás felét a két év átlagában, vagy

⁶⁹ 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 31.§

⁷⁰ 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 32.§

– a közhasznú tevékenységének ellátását tartósan (két év átlagában) legalább tíz közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy segíti a KÖZÉRDEKŰ ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGRŐL SZÓLÓ 2005. ÉVI LXXXVIII. TÖRVÉNYNEK megfelelően.

A **feltételek** ebben az esetben is **vagylagosak**, elegendő **egy** **teljesíteni** közülük, ugyanakkor azt szintén **az elmúlt két lezárt üzleti év év átlagában** kell teljesítenie a szervezetnek.

A **közhasznúság igazolása** az Országos Bírói Hivatal felé történik, a minden év május 31-ig a szervezet által beküldött éves zárómérleg mellékletét képező KÖZHASZNÚSÁGI MELLÉKLET formanyomtatvány alapján.⁷¹

Az új Ctv. értelmében, mely 2012. január 1. napjával lépett hatályba, a közhasznú vagy kiemelkedően közhasznú jogállású szervezetek jogállása automatikusan közhasznú jogállásra változik. A nonprofit gazdasági társaságoknak továbbra is lehetősége van a közhasznú státus elnyerésére. Legkésőbb 2014. május 31-ig a Ctv. szerinti feltételeknek is meg kell felelniük a státus megtartásához.⁷² Az új törvénynek megfelelően módosított létesítő okiratot be kell nyújtani a törvényszékhez legkésőbb a fenti időpontig és kérelmezni kell az új törvénynek megfelelő közhasznú státuszt.

A Ctv. hatálya⁷³ valamennyi közhasznú/nonprofit szervezetre, illetve olyan szervezetekre is, amelyek az egyesülési jog alapján jönnek létre, például a civil társaságot a Ptk. határozza meg. Ilyenek még a szakszervezetek, a pártok, illetve olyan szervezetek, amelyek az egyesülési jog alapján jönnek létre (például a szövetség).

A Ctv. olyan szervezetekre is hatályos, amelyek **nem nevesítettek e törvényben,** de az **egyesülési jog alapján jönnek létre.** Például a sportszövetségek vagy – egyesületek, a biztosító egyesületek, a polgárőr szervezetek, az vallási tevékenységet végző egyesületek.

⁷¹ www.BIROSAG.HU/OBH, 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 27.§–30.§

⁷² 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 32.§, 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 74. §–75. §

⁷³ 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 1. §.

Olyan szervezetek is lehetnek közhasznúak, amelyek nem alapítványok vagy egyesületek, de közhasznú státuszúak valamely jogszabály feltétel nélkül kötelező rendelkezése vagy saját döntésük alapján. Előbbire példa a Magyar Tudományos Akadémia, az utóbbira példa a nonprofit gazdasági társaság, amelyről részletesebben egy következő fejezetben lesz szó.

Közcélú tevékenység

A közhasznúság fogalmának megismerésekor fontos megemlíteni a törvény meghatározása szerint „*Magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság – tartós közérdekű célra – alapító okiratban alapítványt hozhat létre*”.⁷⁴ Ugyanezen jogszabály másik rendelkezése szerint „*közérdekű célra történő kötelezettségvállalás intézményének lényege, hogy magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít*”.⁷⁵

A fentiekhez hasonlóan fontos a **tartós közérdek** fogalmának a megismerése is. **Kizárólag a tartós és közérdekű célra rendelt vagyon tekinthető alapítványi vagyonnak**, és csak az ilyen célú alapítványokhoz kapcsolódhatnak pénzügyi, adózási kedvezmények. **Közérdekűnek minősül a cél** elsősorban akkor, ha az **a társadalom vagy egy szélesebb közösség érdekét szolgálja**.

Fontos megemlíteni a **közcélúság**⁷⁶ fogalmát is. A SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY (a továbbiakban SZJA-TV) rendelkezései között található a **közcélú adományra vonatkozó igazolás értelmezése**, amelyet a közcélú adomány jogosultja állít ki, és amely alapján csökkenthető az összevont adóalap adója.

A SZJA-TV. rendelkezései szerint „**közcélú adománynak tekinthető**” többek között a meghatározott tevékenységet folytató közhasznú, illetve kiemelkedően közhasznú szervezet tevékenységének céljára, illetve a közérdekű kötelezettségvállalás céljára az adóévben befizetett (átadott) pénzeszeg.

⁷⁴ 1959. ÉVI IV. TÖRVÉNY A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVRŐL 74/A.§

⁷⁵ 1959. ÉVI IV. TÖRVÉNY A POLGÁRI TÖRVÉNYKÖNYVRŐL 593.§

⁷⁶ 1995. ÉVI CXVII. TÖRVÉNY

A CTV. szabályozza a **közcélú tevékeniséget**, mint fogalmat is, amelyet a következőképpen értelmezi a törvény: „*személyek csoportja által, valamely a csoportnál tágabb közösség érdekében – más, e közösségbe nem tartozó személyek érdekeinek sérelme nélkül – végzett tevékenység.*”⁷⁷

Közfeladat

A CTV. a közfeladat fogalmát az alábbiak szerint határozza meg: jogszabályban meghatározott állami vagy önkormányzati feladat, amit az arra kötelezett közérdekből, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelően végez, ideértve a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, valamint e feladatok ellátásához szükséges infrastruktúra biztosítását is. **Fontos, hogy jogszabályban nevesített állami vagy önkormányzati feladatról legyen szó.**

Közhasznú tevékenység

A CTV. értelmében közhasznú tevékenység minden olyan tevékenység, amely a létesítő okiratban megjelölt közfeladat teljesítését közvetlenül vagy közvetve szolgálja, ezzel hozzájárulva a társadalom és az egyén közös szükségleteinek kielégítéséhez.

A fentiek alapján láthatjuk, hogy a közhasznúsághoz nem elég pusztán a közérdek, hanem jogszabályban nevesített állami vagy önkormányzati feladathoz, közfeladathoz közvetlenül vagy közvetve kapcsolódó tevékenységről van szó, melyet a létesítő okiratnak tartalmaznia kell.

⁷⁷ 2011. ÉVI CLXXV. TÖRVÉNY 2. §

10. A KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK

A magyarországi **költségvetési szervek jogi státuszát** a 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY AZ ÁLLAMHÁZTARTÁSRÓL szabályozza. A törvény célja *„hogy a közfeladatok maradéktalan ellátása érdekében biztosítsa az államháztartás átlátható működési feltételeit”*.

Az államháztartás a törvény értelmében központi és önkormányzati alrendszerbőé áll⁷⁸.

Az államháztartás központi alrendszerébe tartozik

- az állam;
- a központi költségvetési szerv;
- a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestület; és
- a fenti köztestület által irányított köztestületi költségvetési szerv.

Az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozik

- a helyi önkormányzat;
- a helyi nemzetiségi önkormányzat és az országos nemzetiségi önkormányzat;
- a társulás;
- a térségi fejlesztési tanács; és
- az előző pontban foglaltak által irányított helyi önkormányzati, helyi nemzetiségi önkormányzati, országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv.

⁷⁸ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 3. §

A **költségvetési szerv** az államháztartás részét képező, a törvény szerint nyilvántartásba vett jogi személy, amely jogszabályban meghatározott és az alapító okiratban rögzített állami, illetve önkormányzati feladatokat (azaz közfeladatokat) közérdekből, alaptevékenységként, haszonszerzési cél nélkül, jogszabályban meghatározott követelmények és feltételek alapján, jogszabályban meghatározott szerv vagy személy irányítása vagy felügyelete mellett, az alapító okiratban megjelölt működési körben közfeladatellátási kötelezettséggel, éves költségvetéséből vagy költségvetési keretéből gazdálkodva végez.⁷⁹

A költségvetési szerveket megkülönböztethetjük alapítójuk, tevékenységük jellege és feladatellátásukhoz gyakorolt funkció szerint.

Alapítójuk szerint⁸⁰:

- központi költségvetési szerv,
- helyi önkormányzati költségvetési szerv,
- helyi nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv,
- országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv,
- köztisztviselői költségvetési szerv.

Tevékenységének jellege alapján beszélhetünk **közhatalmi**, illetve **közszolgáltató** költségvetési szervekről. A **feladatellátás-hoz gyakorolt funkció** szerint beszélhetünk önállóan **működő** és **gazdálkodó**, illetve **önállóan működő** költségvetési szervekről.

A közhatalmi költségvetési szerv

Azon költségvetési szerv, amelyet jogszabály alaptevékenységként közhatalmi jogosítvánnyal ruház fel, vagy ilyen jogosítvány gyakorlására közjogi kötelezettséget állapít meg, illetve amelynek jogszabály alapján alaptevékenységként közhatalom gyakorlásában kell közreműködnie.

⁷⁹ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 7.§

⁸⁰ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 8.§

Közhatalom gyakorlásának minősül különösen

- jogalkotási tevékenység gyakorlása,
- jogszabály-előkészítési tevékenység gyakorlása,
- alkotmánybíraskodási tevékenység gyakorlása,
- igazságszolgáltatási tevékenység gyakorlása,
- ügyészi tevékenység gyakorlása,
- védelmi tevékenység gyakorlása,
- rendvédelmi tevékenység gyakorlása,
- nemzetbiztonsági tevékenység gyakorlása,
- külügyi igazgatási tevékenység gyakorlása,
- igazságügyi igazgatási tevékenység gyakorlása,
- közigazgatási jogalkalmazói tevékenység gyakorlása,
- hatósági és törvényességi ellenőrzési tevékenység gyakorlása,
- számvevőszéki és kormányzati szintű belső ellenőrzési tevékenység gyakorlása,
- államháztartási forrás elosztása,
- európai uniós és egyéb nemzetközi támogatások elosztása.

A költségvetési szervek és alapító szervük az alábbiak lehetnek

- **központi költségvetési szerv, társadalombiztosítási költségvetési szerv**, amelyet az Országgyűlés, a Kormány vagy a miniszter alapíthat,
- **helyi önkormányzati költségvetési szerv**, amelyet a helyi önkormányzat, a helyi önkormányzatok társulása, a térségi fejlesztési tanács,
- **helyi nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv**, amelyet a helyi nemzetiségi önkormányzat vagy a helyi nemzetiségi önkormányzatok társulása alapíthat,
- **országos nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv**, amelyet az országos nemzetiségi önkormányzat vagy az országos nemzetiségi önkormányzatok társulása alapíthat,
- **köztestületi költségvetési szerv**, amelyet külön törvény alapján a köztestület alapíthat.

A költségvetési szerv alapításáról alapító okiratban kell intézkedni. A költségvetési szerv alapító okiratának tartalmaznia kell

- nevét, székhelyét;
- létrehozásáról rendelkező jogszabályra (határozatra) való hivatkozást;
- jogszabályban meghatározott közfeladatát;
- alaptevékenységét;
- illetékességét (közhatalmi tevékenység esetén), illetve működési körét (közszolgáltató tevékenység esetén);
- irányító szervének nevét, székhelyét;
- vezetőjének (vezető szerve, testülete tagjainak) kinevezési, megbízási, választási rendjét; valamint
- foglalkoztatottjaira vonatkozó foglalkoztatási jogviszony (jogviszonyok) megjelölését.

A költségvetési szerv nyilvántartásba vételét az alapító szerv az alapító okirat kiadásától számított nyolc napon belül kérelmezi. A költségvetési szerv a Magyar Államkincstár által vezetett törzskönyvi nyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre. A kincstár a létesítő jogszabálynak (határozatnak) megfelelő tartalmú, az arra jogosulttól származó alapító okirat benyújtása, valamint külön jogszabályban meghatározott adatok szolgáltatása alapján, azok beérkezésétől számított tizenöt napon belül veszi nyilvántartásba a költségvetési szervet, vagy – legfeljebb húsz napos határidő tűzésével – hiánypótlásra hívja fel az alapító, illetve az alapításra jogosult szervet.

Amennyiben elutasításra kerül a sor, úgy a kincstár határozata ellen fellebbezésnek nincs helye. Az alapító, illetve az alapításra jogosult szerv jogszabálysértésre hivatkozással a határozat kézhezvételétől számított tizenöt napon belül a határozat felülvizsgálatát kérheti a Fővárosi Bíróságtól. A bíróság eljárása során felfüggesztésnek és szünetelésnek nincs helye. A bíróság a feleket meghallgathatja. A kérelemről a bíróság – annak beérkezésétől számított – harminc napon belül, közigazgatási nemperes eljárásban végzéssel határoz.

A költségvetési szervekről a kincstár nyilvános és közhiteles nyilvántartást vezet, amelynek külön jogszabályban meghatározott adatait interneten keresztül is elérhetővé és kereshetővé teszi. A kincstár nyilvántartás vezetésével kapcsolatos eljárásaira a törvényben, valamint külön jogszabályban foglaltak figyelembevételével a KÖZIGAZGATÁSI HATÓSÁGI ELJÁRÁS ÉS SZOLGÁLTATÁS ÁLTALÁNOS SZABÁLYAIRÓL SZÓLÓ 2004. ÉVI CXL. TÖRVÉNY szabályai az irányadók azzal, hogy az eljárásban kizárt a méltányossági, valamint újrafelvételi eljárás.

Az alapító a költségvetési szervet megszünteti, ha az alapító által meghatározott feladatát ellátni nem tudja vagy a szolgáltatásai iránti szükséglet megszűnt vagy az ellátandó feladat más módon vagy más szervezetben hatékonyabban teljesíthető.

A költségvetési szerv éves költségvetés alapján gazdálkodik, évente elkészíti a beszámolóját. Csak olyan gazdálkodó szervezetben vehet részt, amelyben felelőssége nem haladja meg vagyoni hozzájárulásának mértékét, és amelyben legalább többségi befolyással rendelkezik – **ez az alapító okiratnak megfelelően vállalkozhat, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az alapító okiratban meghatározott alaptevékenységét és ebből fakadó kötelezettségeinek teljesítését.**

Az alapító okiratban kell meghatározni, hogy a vállalkozás milyen tevékenységre terjedhet ki.

A költségvetési szerv tevékenységei

- **Alaptevékenysége:** A létrehozásáról rendelkező jogszabályban (határozatban) és az alapító okiratban a költségvetési szerv szakmai alapfeladataként meghatározott közhatalmi vagy közszolgáltató tevékenység.
- **Kiegészítő tevékenysége:** Az alaptevékenységével megegyező, az alaptevékenység ellátására létrehozott kapacitás kihasználását célzó, a költségvetésében az alaptevékenységre meghatározott mértéken felül, támogatáson kívüli forrásból, más jogi személy vagy természetes személy számára nem kötelezően és nem haszon-szerzés céljából végzett tevékenység.

- **Kisegítő tevékenysége:** Az alaptevékenységétől eltérő, az alaptevékenység ellátására létrehozott kapacitás kihasználását célzó, államháztartás körébe tartozó szervezet vagy természetes személy számára nem kötelezően és nem haszonszerzés céljából végzett tevékenység.
- **Vállalkozási tevékenysége:** Az alaptevékenységétől eltérő, rendszeres haszonszerzés céljából, támogatáson kívüli forrásból, más jogi személy vagy természetes személy számára, nem kötelezően végzett termelő-, szolgáltató, értékesítő tevékenység.

A költségvetési szerv alap- és vállalkozási tevékenységét az államháztartási szakfeladatok rendje (a továbbiakban: szakfeladat rend) szerint – szakfeladat számmal és megnevezéssel – kell besorolni.

A költségvetési szerv szervezete, működése⁸¹

A törvény 10. §-as értelmében

- „(1) *A költségvetési szerv vezetője felelős a közfeladatok jogszabályban, alapító okiratban, belső szabályzatban foglaltaknak megfelelő ellátásáért, valamint a költségvetési szerv számára jogszabályban előírt kötelezettségek teljesítéséért.*
- (2) *A költségvetési szerv vezetője – helyettesítés kivételével – más költségvetési szervnél nem lehet vezető.*
- (3) *A költségvetési szerv gazdálkodási besorolása szerint önállóan működő vagy önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv.*
- (4) *A Kormány rendeletében meghatározott költségvetési szerv gazdasági szervezettel rendelkezik. A gazdasági szervezetet a Kormány rendeletében meghatározott képesítéssel rendelkező gazdasági vezető irányítja.*
- (5) *A költségvetési szerv feladatai ellátásának részletes belső rendjét és módját szervezeti és működési szabályzat állapítja meg. A szervezeti egységekre vonatkozó szabályokat a költségvetési szerv szervezeti és működési szabályzatában vagy a szervezeti egységek ügyrendjében, a gazdálkodás részletes rendjét belső szabályzatban kell meghatározni.”*

⁸¹ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 10.§

A költségvetési szerv szervezeti és működési szabályzata a következőket határozza meg

- a költségvetési szerv szervezeti felépítését,
- a költségvetési szerv szervezeti feladatait,
- a költségvetési szerv működési folyamatait.

A szervezeti és működési szabályzatnak tartalmaznia kell

- a költségvetési szerv létrehozásáról szóló jogszabályra történő hivatkozást;
- törzskönyvi azonosító számát;
- alapító okiratának keltét;
- az alapító okirat számát;
- az alapítás időpontját;
- az ellátandó, és a szakfeladatrend szerint (szakfeladat számmal és megnevezéssel) besorolt alaptevékenységek;
- rendszeresen ellátott vállalkozási tevékenységek, valamint az alaptevékenységet meghatározó jogszabályok megjelölését;
- azon gazdálkodó szervezetek részletes felsorolását, amelyek felett a költségvetési szerv alapítói, illetve tulajdonosi (tagsági, részvényesi, szavazatelsőbbbségi) jogokat gyakorol;
- a szervezeti felépítést és a működés rendjét;
- a szervezeti egységek (ezen belül a gazdasági szervezet) megnevezését, engedélyezett létszámát, feladatait, és a szervezeti egységek közötti kapcsolattartás rendjét;
- a szervezeti egységek vezetőjének azon jogosítványait, amelyek körében a költségvetési szerv képviselőjeként járhat el;
- nevesíti valamennyi munkakörhöz tartozó feladat – és hatásköröket, a hatáskörök gyakorlásának módját;
- a helyettesítés rendjét, az ezekhez kapcsolódó felelősségi szabályokat;
- a költségvetési szerv szervezeti ábráját;
- a külön jogszabályban szabályozott esetek kivételével a munkáltatói jogok gyakorlásának – ideértve az átruházott munkáltatói jogokat is – rendjét.

A költségvetési szerv belső szabályzatban rendez a működéséhez, gazdálkodásához kapcsolódó és pénzügyi kihatással bíró, jogszabályban nem szabályozott kérdéseket, így különösen:

- a gazdálkodással – így különösen a kötelezettségvállalás, ellenjegyzés, a szakmai teljesítés igazolása, az érvényesítés, utalványozás gyakorlásának módjával, eljárási és dokumentációs részletszabályai-val, valamint az ezeket végző személyek kijelölésének rendjével, és az adatszolgáltatási feladatok teljesítésével kapcsolatos belső előírásokat, feltételeket;
- a beszerzések lebonyolításával kapcsolatos eljárásrendet;
- a belföldi és külföldi kiküldetések elrendelésével és lebonyolításával, elszámolásával kapcsolatos kérdéseket;
- az anyag- és eszközgazdálkodás számviteli politikában nem szabályozott kérdéseit;
- a helyiségek és berendezések használatára vonatkozó előírásokat;
- a reprezentációs kiadások felosztását, azok teljesítésének és elszámolásának szabályait;
- a gépjárművek igénybevételének és használatának rendjét;
- a vezetékes és rádiótelefonok használatát;
- a közérdekű adatok megismerésére irányuló kérelmek intézésének, továbbá a kötelezően közzéteendő adatok nyilvánosságra hozatalának rendjét.

A költségvetési szerv ügyrendjében rögzíti

- a szervezeti egységei által ellátott feladatok munkafolyamatainak leírását;
- a szervezeti egység vezetőinek és alkalmazottainak feladat- és hatáskörét (munkakörét);
- a helyettesítés rendjét;
- a szervezeti egység költségvetési szerven belüli belső és azon kívüli külső kapcsolattartásának módját, szabályait – ha azokról a szervezeti és működési szabályzat vagy a költségvetési szerv más szabályzata nem rendelkezik – a szervezeti egységek ügyrendje tartalmazza.

A költségvetési szerv irányítását⁸² és felügyeletét⁸³, a következő hatáskörök gyakorlásának jogát jelenti a törvény értelmében

- „a) a költségvetési szerv alapító okiratának kiadása, szervezeti és működési szabályzatának jóváhagyása, átalakítása és megszüntetése;
- b) a költségvetési szerv vezetője tekintetében a kinevezés és felmentés, vagy a vezetői megbízás adása, visszavonása, és az egyéb munkáltatói jogok gyakorlása;
- c) a költségvetési szerv gazdasági vezetőjének kinevezése és felmentése, vagy a megbízása, megbízásának visszavonása, továbbá díjazásának megállapítása;
- d) a bevételi és kiadási előirányzatokkal való gazdálkodás rendszeres figyelemmel kísérése, a végrehajtás, illetve a költségvetési szerv által ellátandó közfeladatok meg nem valósításának veszélye esetén a jogszabályban meghatározott szükséges intézkedések megtétele;
- e) a költségvetési szerv által ellátandó közfeladatok ellátására vonatkozó, és az erőforrásokkal való szabályszerű és hatékony gazdálkodáshoz szükséges követelmények érvényesítése, számonkérése, ellenőrzése;
- f) jogszabályban meghatározott esetekben a költségvetési szerv döntéseinek előzetes vagy utólagos jóváhagyása;
- g) egyedi utasítás kiadása feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására;
- h) a költségvetési szerv jelentéstételre vagy beszámolóra való kötelezése; és
- i) a költségvetési szerv kezelésében lévő közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok, valamint a b), c) és g)–j) pont szerinti irányítási jogkörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes adatok kezelése.”

A törvény értelmében a költségvetési szerv(ek) – amennyiben átadásra kerül sor az átvevővel történő megállapodás alapján – az államháztartás azonos alrendszerébe tartozó más irányító szerv hatásköre alá kerülhetnek.

⁸² 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 9.§ (1)–(6)

⁸³ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 9.§ (7)

A költségvetés végrehajtásáért az irányító szerv közjogi felelősséggel tartozik. A Kormány irányítása vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerv esetén törvény vagy kormányrendelet az irányítási jogkört meghatározhatja/korlátozhatja, azok gyakorlásával más szervezet vagy személyt ruházhat fel. Nem egyértelmű rendelkezés esetén az irányító szerv vezetője gyakorolja az irányítást.

Ha jogszabály költségvetési szerv felügyeletét említi⁸⁴, azon – ha törvény eltérően nem rendelkezik – az 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 9.§. (1) BEKEZDÉS pontjában meghatározott hatáskörök együttesét kell érteni.

A költségvetési szerv átalakítása, megszüntetése⁸⁵

A költségvetési szerv alapítója jogosult a költségvetési szervet jogutóddal vagy jogutód nélkül megszüntetni, amely lehet különválás vagy egyesítés – az egyesítésen belül pedig beolvadás vagy összeolvadás. Amennyiben beolvadással szűnik meg a költségvetési szerv úgy a jogutódja az átvevő költségvetési szerv, összeolvadás esetén a szervek megszűnnek és a jogutódjuk a létrejött, új szerv. Amennyiben különválás történik úgy a létrejött jogutódok az átalakítással létrejött szervek. Költségvetési szerv közös átalakítására törvényben foglalt a 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 8. § (2) BEKEZDÉSÉBEN foglaltak alkalmazandók azzal, hogy az alapító szerven kívül a Kormány is jogosult az irányítása vagy felügyelete alá tartozó, továbbá miniszter vagy miniszterek által alapított költségvetési szerv átalakítására.

Amennyiben a szerv jogutóddal szűnik meg abban az esetben a vele szemben fennálló követelések nem járnak le, azokat a jogutód veszi át. Amennyiben a szerv jogutód nélkül szűnik meg, úgy abban az esetben a még fennálló kötelezettségeket és jogokat az alapító szerv gyakorolja és teljesíti.

A költségvetési szerv megszüntetéséről jogszabállyal alapított költségvetési szerv esetén jogszabályban, a nem jogszabállyal alapított költségvetési szerv esetén megszüntető okiratban kell rendelkezni. A jogszabály és a megszüntető okirat kiadására, a megszüntető okirat közzétételére, valamint az államháztartásért felelős miniszter előzetes egyetértésére a törvény 6. fejezetben 8. § (4)–(8) bekezdését kell alkalmazni.

⁸⁴ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 9.§ [7]

⁸⁵ 2011. ÉVI CXCV. TÖRVÉNY 11.§

11. FELHASZNÁLT JOGFORRÁSOK

- A gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény
- A cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény
- A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény
2006. évi X. törvény a szövetkezetekről
2004. évi CXL. törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól
- 224/2000. (XII.19.) Korm. rendelet a számviteli törvény szerinti egyes egyéb szervezetek beszámolóképzési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól.
1959. évi IV. törvény a Polgári Törvénykönyvről
2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről
2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
2006. évi LXV. törvény az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény és egyes kapcsolódó törvények módosításáról
2011. évi CLXXXI. törvény a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról
2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról
- 11/2012. (II.29.) KIM rendelet a civil szervezetek bírósági eljárásokban alkalmazandó űrlapjairól
- 350/2011. (XII.30.) Korm.rendelet a civil szervezetek gazdálkodása, az adománygyűjtés és a közhasznúság egyes kérdéseiről.

12. IRODALOMJEGYZÉK

- Bódi György dr. (összeállította): A közhasznú jogállás és a civil támogatási rendszer. Szeged, 2012
- Csóke Andrea (szerk.): A Csódtörvény Magyarázata. Complex Kiadó, 2009
- Fischer Judit dr. – Gadó Gábor dr. – Gál Judit dr. – Győri Enikő dr.
– Komáromi Gábor dr. – Makai Katalin dr. – Sándor Tamás dr.
– Sárközy Tamás dr. – T. Nagy Erzsébet dr. – Vezekényi Ursula dr.
– Wellmann György dr.: Társasági törvény, cégtörvény 2006–2009.
Sárközy Tamás dr. (szerk.), HVG-ORAC Kiadó, 2009
- Gál Judit dr. (szerk.): Gazdálkodó szervezetek által véghezvihető tevékenységek. HVG-ORAC Kiadó, 2008
- Gál Judit dr.– Adorján Csaba dr.: A gazdasági társaságok átalakulása. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2010
- Gál Judit dr. – Siklósiné Antal Gyöngyi – Susán Judit dr.: Az egyéni vállalkozó és az egyéni cég új szabályai. HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó, 2011
- Gál Judit dr. – Vezekényi Ursula dr.: Cégjogi kalauz. HVG-ORAC Kiadó, 2009
- Kisfaludi András: A társasági jog. Complex Kiadó, 2007
- Lakrovits Elvira dr. (összeállította): Változó civil világ – Módosított státusszabályok és a bírósági eljárási rend változásai. Szeged, 2012. december 3.

Nagy Gábor dr., a Számviteli Egyesület elnöke (összeállította):
Összeállítás a civil szervezetek alapításával, bírósági nyilvántartásával, gazdálkodásával, könyvvezetésével, beszámolásával, közhasznú jogállásával, támogatásával, adózásával kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról. Budapest, 2012. november 6.

Nonprofit társaságok. HVG-ORAC Kiadó, 2006

Tóbiás László (összeállította): A közhasznú szervezetek típusai és azok jellemzői

Vanczák József – Gál Judit dr.: E-cégeljárás a gyakorlatban.
Útmutató elektronikus beadványokat készítő jogászok számára.
HVG-ORAC Kiadó, 2008

Zsohár András: A szövetkezeti törvénytervezet magyarázata a Ptk. jogi személyekre vonatkozó részében. Gazdaság és Jog, 2011/9. 3–6.

Vállalkozói törvény. Novissima Kiadó, 2009

www.net.jogtar.hu

www.civiljogok.hu

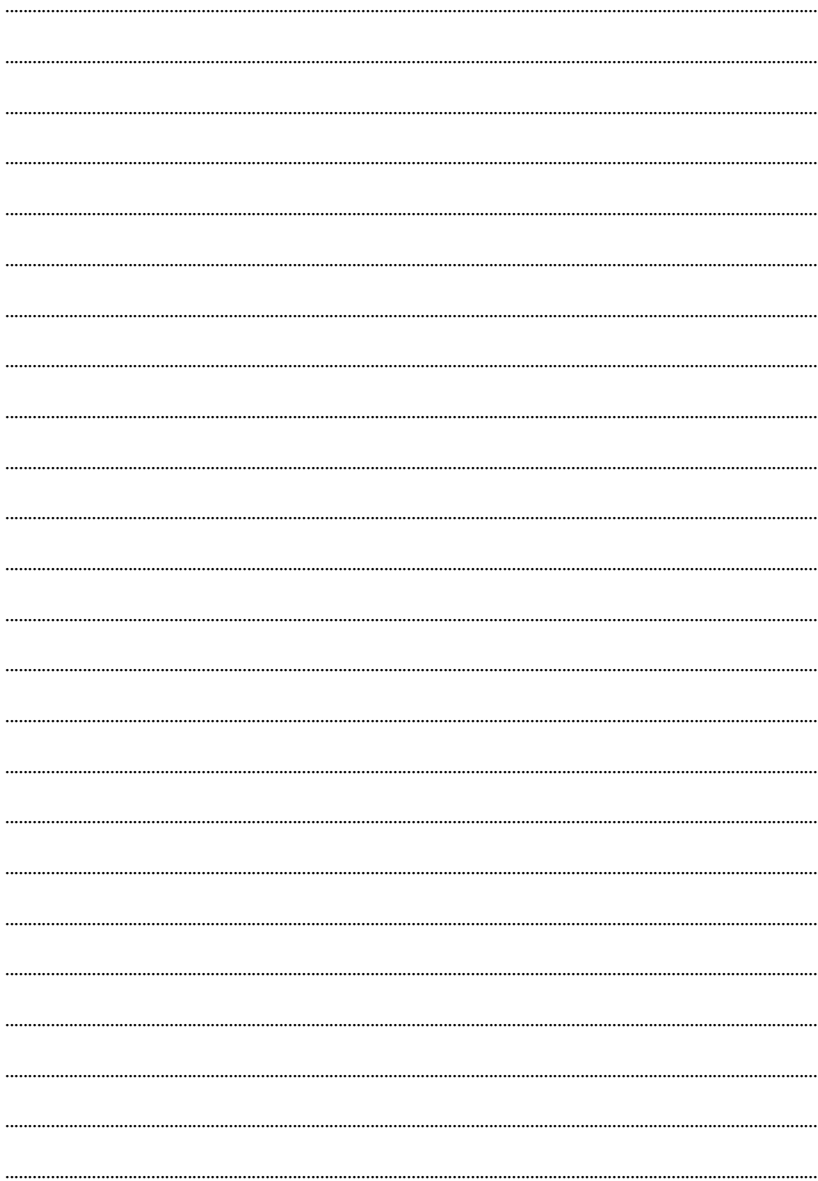
www.civil.info.hu

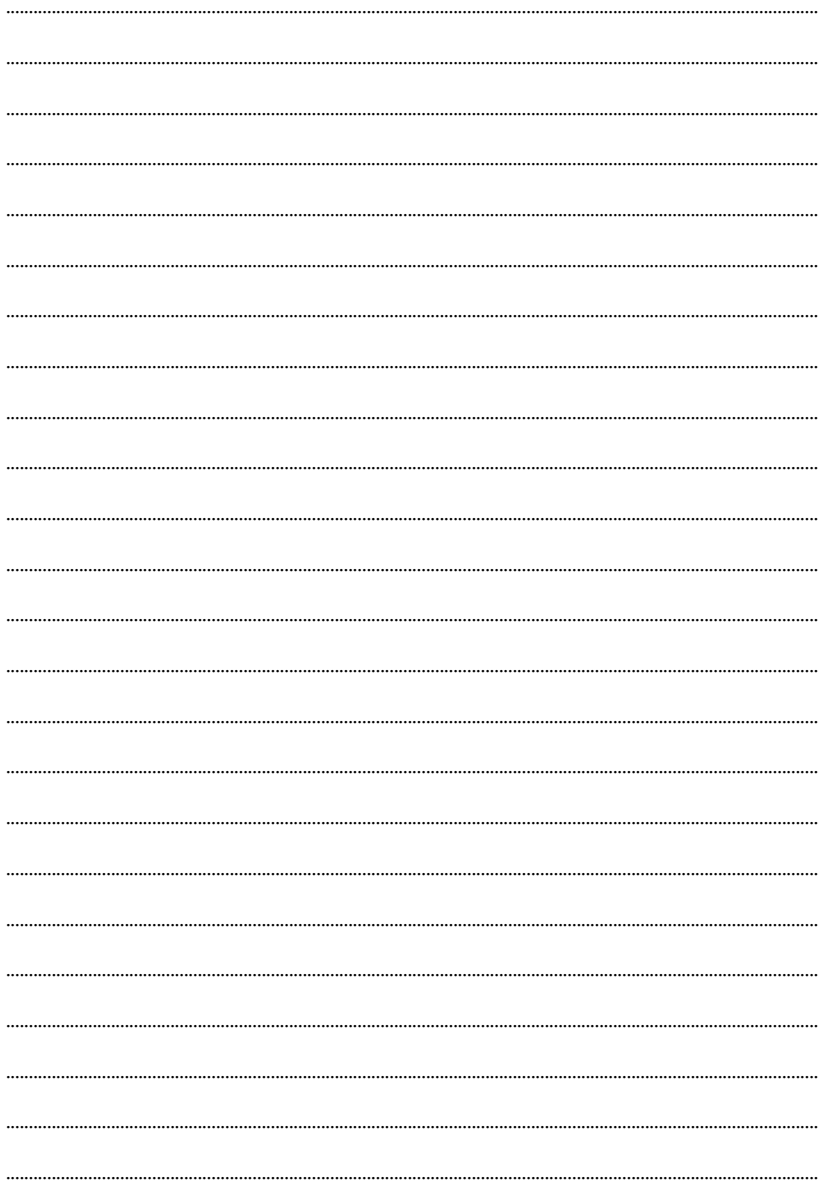
www.magyarország.hu

www.onkentes.hu

www.birosag.hu/obh

www.nca.hu

Felelős kiadó:
Szabó Ferenc
Nyomta:
Generál Nyomda Kft.
6728 Szeged, Kollégiumi út 11/H
Fax: +36 62 445 003
E-mail: info@generalnyomda.hu
Felelős vezető:
Hunya Ágnes ügyvezető
Megjelent 200 példányban